

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**DISTRIBUCE OMAMNÝCH A PSYCHOTROPNÍCH
LÁTEK MEZI ŽÁKY A STUDENTY VE MĚSTĚ
PARDUBICE**

Autor práce: Roman Gustý

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: Mgr. Jan Faltus

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2026

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, z. ú.
Žižkova tř. 1632/5b, 370 01 České Budějovice

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Roman Gusty, DiS.

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Místo studia: Příbram

Název bakalářské práce: Distribuce omamných psychotropních látek mezi žáky a studenty ve městě Pardubice

Název bakalářské práce v anglickém jazyce: Distribution of Narcotic Psychotropic Substances Among Pupils and Students in the City of Pardubice

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Jan Faltus

Datum zadání bakalářské práce (měsíc, rok): listopad 2025

Cíl bakalářské práce:

Hlavním cílem bakalářské práce je zhodnotit rozsah a podoby distribuce omamných a psychotropních látek na vybraných základních a středních školách ve městě Pardubice.

Vedlejší cílem je posoudit účinnost stávajících preventivních opatření a formulovat doporučení ke snížení dostupnosti drog mezi žáky a studenty.

Student:	28.11.2025	
Roman Gusty, DiS.	datum	
Vedoucí práce:	27.11.25	
Mgr. Jan Faltus	datum	

Schvaluji zadání bakalářské práce:

Vedoucí katedry:	9.12.2025	
doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.	datum	
Prorektor pro studium a vnitřní záležitosti:	10.12.2025	
doc. PhDr. Miroslav Sapík, Ph.D.	datum	
Rektor:	20.12.2025	
doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D.	datum	

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval(a) samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucí(ho) a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....

Děkuji vedoucí(mu) bakalářské práce Mgr. Janu Faltusovi za cenné rady,
připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

GUSTY, R. *Distribuce omamných a psychotropních látek mezi žáky a studenty ve městě Pardubice: bakalářská práce*. České Budějovice. Vysoká škola evropských regionálních studií, 2026. 78 s. Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Jan Faltus.

Klíčová slova: distribuce omamných a psychotropních látek, školní prostředí, rizikové faktory, vzájemná spolupráce a prevence

Bakalářská práce se zabývá problematikou distribuce drog ve školním prostředí v katastrálním území města Pardubic. Teoretická část pojednává o legislativním rámci problematiky omamných a psychotropních látek na území ČR, kriminalitě související s užíváním těchto látek s pohledu trestního práva, ale také o motivačních faktorech spojených s jejich užíváním. V teoretické části je pamatováno i na prevenci jakožto významný faktor vztahující se k drogové problematice a sféru vlivu školního poradenství a sociálních služeb. Empirická část bakalářské práce spočívá ve vlastním výzkumu prostřednictvím anonymního dotazníkového šetření, kterým bylo usilováno o zjištění informací od cílové skupiny osob týkajících se zkušeností s návykovými látkami ve školním prostředí a rizikovými faktory spojených s jejich užíváním. Součástí praktické části je též zhodnocení poznatků získaných polostrukturovanými rozhovory se školními metodiky prevence, pracovníky Služby kriminální policie a vyšetřování Policie ČR, Pardubického kraje, vybranými odborníky z oblasti prevence a závislosti na návykových látkách v Pardubicích. Pozornost je soustředěna do oblasti vnímání prevence a výskytu drog ve školním prostředí a zahrnuje i postupy, vzájemnou spolupráci příslušných orgánů, jejímž účelem je zamezit užívání a distribuci drog mezi mládeží v prostorách školy.

ABSTRACT

GUSTY, R. *Distribution of Narcotic Psychotropic Substances Among Pupils and Students in the City of Pardubice: Bachelor Thesis*. České Budějovice. The College of European and Regional Studies. 2026. 78 pp. Supervisor: Mgr. Jan Faltus.

Key words: drug distribution, school environment, risk factors, mutual cooperation, and prevention

This bachelor thesis deals with the issue of drug distribution in schools in the cadastral area of the city of Pardubice. The theoretical part deals with the legislative framework regulating narcotic and psychotropic substances in the Czech Republic, criminal activity related to the use of these substances from the perspective of criminal law, and motivational factors associated with their use. The theoretical part also deals with prevention as an important factor related to drug issues and the sphere of influence of school counseling and social services. The empirical part of the bachelor's thesis consists of the author's own research conducted through an anonymous questionnaire survey, the aim of which was to obtain information from the target group of individuals about their experiences with addictive substances in the school environment and the risk factors associated with their use. The practical part also includes an evaluation of the findings obtained through semi-structured interviews with school prevention methodologists, employees of the Criminal Police and Investigation Service of the Czech Republic, Pardubice Region, and selected experts in the field of prevention and addiction to addictive substances in Pardubice. It focuses on the perception of prevention and the occurrence of drugs in the school environment and also includes procedures and mutual cooperation between the relevant authorities aimed at preventing drug use and distribution among young people on school premises.

Obsah

Úvod	11
1. Cíl a metodika bakalářské práce	12
2. Teoretická východiska: omamné a psychotropní látky a jejich užívání u mladistvých	13
1.1 Definice omamných a psychotropních látek	13
1.2 Rozdělení OPL a jejich účinky	14
1.2.1 Tlumení (depresiva)	14
1.2.2 Stimulanty	14
1.2.3 Halucinogeny	15
1.2.4 Kanabinoidy	15
1.2.5 Nové psychoaktivní látky.....	16
1.3 Rizikové a protektivní faktory u žáků a studentů.....	16
1.3.1 Individuální rizikové faktory.....	16
1.3.2 Rodinné rizikové faktory.....	17
1.3.3 Školní a vrstevnické rizikové faktory	17
1.3.4 Internet a sociální prostředí.....	18
1.3.5 Protektivní faktory na individuální úrovni.....	18
1.3.6 Rodinné a školní protektivní faktory	19
1.3.7 Význam prevence a včasné intervence	19
1.4 Motivace užívání omamných a psychotropních látek a sociální kontext.....	20
1.4.1 Socializace, identita a sebepojetí jako zdroj motivace.....	20
1.4.2 Vliv vrstevnických skupin.....	21
1.4.3 Rodinný vztahy, citová vazba a motivace k užívání	21
1.4.4 Motivace k užívání v souvislosti s konkrétními skupinami látek	22
1.4.5 Přechod od motivace k závislosti.....	22

1.4.6	Subkultury mládeže a normalizace užívání OPL	23
1.5	Důsledky užívání omamných a psychotropních látek.....	23
1.5.1	Zdravotní důsledky.....	23
1.5.2	Sociální důsledky	24
1.5.3	Školní důsledky.....	24
1.5.4	Kriminální důsledky.....	25
1.5.5	Dlouhodobé důsledky	25
2	Distribuce omamných a psychotropních látek mezi žáky a studenty	26
2.1	Specifika školního prostředí z hlediska distribuce OPL	26
2.2	Role vrstevnických skupin a sociálního tlaku.....	27
2.3	Formy a způsoby distribuce OPL ve školním prostředí.....	27
2.3.1	Předávání malého množství OPL mezi známými	27
2.3.2	Prodej OPL v rámci blízkého okruhu spolužáků	28
2.3.3	Zprostředkování kontaktu na externího distributora	28
2.3.4	Sdílení OPL při společných aktivitách.....	28
2.4	Sociální důsledky distribuce OPL mezi žáky a studenty	28
2.4.1	Narušení školního klimatu a pocit bezpečí	29
2.4.2	Zhoršení vztahů mezi žáky a pedagogy	29
2.4.3	Dopad na vzdělávací dráhu a perspektivu žáků	30
2.4.4	Distribuce OPL jako důsledek selhání socializačních procesů	30
2.5	Typologie pachatelů a role ve skupině.....	30
2.5.1	Skupina jako faktor kriminálního chování.....	30
2.5.2	Základní typologie pachatelů v kontextu skupiny	31
2.5.3	Psychologické mechanismy udržující skupinové delikventní chování...	32
2.5.4	Význam typologie pachatelů pro prevenci a intervenci.....	33
3	Právní rámec institucionální praxe v České republice	34
3.1	Trestně právní úprava vztahující se k OPL (základní skutkové podstaty).....	34
3.2	Specifika odpovědnosti mladistvých (mládež, přestupky vs. trestné činy)	36

3.3	Povinnosti školy a možnosti řešení (školní řád, metodické postupy, oznamovací povinnost).....	37
3.3.1	Školní řád jako základní preventivní nástroj.....	37
3.3.2	Metodické postupy školy při podezření na OPL.....	38
3.3.3	Oznamovací povinnost a hranice odpovědnosti školy.....	38
3.3.4	Spolupráce s dalšími institucemi.....	39
3.4	Role Policie ČR, OSPOD, PMS a adiktologických služeb.....	39
3.4.1	Policie České republiky (PČR).....	40
3.4.2	Orgán sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD).....	40
3.4.3	Role Probační a mediační služby (PMS).....	40
3.4.4	Role adiktologických služeb.....	41
4	Město Pardubice.....	42
4.1	Charakteristika města a školské sítě (ZŠ/SŠ, struktura).....	42
4.2	Riziková místa a lokality z hlediska prevence a bezpečnosti.....	42
4.3	Dostupné služby a instituce v Pardubicích.....	43
5	Výzkumné šetření (metodika a výsledky).....	45
5.1	Výzkumné otázky a hypotézy.....	45
5.2	Výzkumný nástroj – anonymní dotazník.....	47
5.3	Způsob zpracování dat.....	47
5.4	Vyhodnocení a výsledky dotazníku.....	47
6	Vyhodnocení polostrukturovaných rozhovorů.....	56
6.1	Výskyt a trendy užívání OPL mezi žáky a studenty.....	56
6.1.1	Marihuana jako nejčastěji užívaná droga.....	56
6.1.2	Rostoucí výskyt kratomu a syntetických kanabinoidů.....	57
6.2	Rozdíly podle věku a studijní fáze.....	57
6.3	Způsob distribuce OPL mezi žáky a studenty.....	57
6.4	Rizikové faktory vedoucí k užívání a distribuci OPL.....	58
6.5	Preventivní opatření realizovaná školami.....	58

6.5.1	Školní preventivní program jako základ prevence.....	58
6.5.2	Postup škol při záchytu OPL.....	59
6.6	Bariéry prevence užívání OPL ve školním prostředí	59
6.7	Shrnutí analýzy polostrukturovaných rozhovorů	60
	Závěr.....	61
	Seznam použitých zdrojů	63
	Seznam zkratk	66
	Seznam tabulek a grafů	67
	Seznam příloh.....	68
	Přílohy	69

Úvod

Problematika distribuce omamných a psychotropních ve školním prostředí patří dlouhodobě mezi citlivá témata, která se dotýkají nejen zdraví a bezpečí dětí a dospívajících, ale také každodenního fungování škol, prevence rizikového chování a spolupráce školy s dalšími institucemi. Škola je místem, kde se přirozeně setkávají vrstevnické skupiny, a právě sociální vazby mohou, vedle další faktorů, ovlivňovat dostupnost omamných a psychotropních látek, nabídku i případnou distribuci mezi žáky a studenty. Zároveň platí, že školní prostředí může být i důležitým prostorem pro včasnou prevenci, zachycení rizikových situací a nasměrování žáků a studentů ke vodné pomoci.

Práce se zaměřuje na **distribuci a omamných a psychotropních látek mezi žáky a studenty v Pardubicích**, a to v kontextu školního prostředí a jeho bezprostředního okolí. Myšlenkou práce je zhodnotit, v jaké míře se žáci a studenti setkávají se zkušeností s užíváním zmíněných látek, jaké podoby může mít nabídka a distribuce v prostředí školy, a jaké faktory (zejména sociální a vrstevnické) mohou s tímto jevem souviset. Součástí práce je také pohled, jak je prevence ve školách vnímána, zda studenti vědí, na koho se mohou obrátit v rizikové situaci, a jaká opatření sami navrhnou k omezení výskytu drog ve škole.

Od práce očekávám, že přinese **konkrétnější obraz situace v Pardubicích** z perspektivy samotných žáků studentů, tedy jak často se s psychoaktivními látkami setkávají, jak vnímají nabídku ve školním prostředí a co považují za účinné preventivní kroky. Předpokládám zejména, že zkušenost s těmito látkami bude častější u studentů středních škol než u žáků základních škol a že nabídka by mohla souviset se sociálním prostředím a vrstevnickými vztahy. Zároveň očekávám, že výsledky poukážou na význam prakticky uchopitelné prevence.

Smyslem práce není stigmatizovat školy ani vytvářet zjednodušující závěry, ale nabídnout věcně podložený pohled na téma, které má přímý dopad na bezpečné školní prostředí. Závěry práce mají ambici být využitelné jako podnět pro úvahy o preventivních opatřeních, komunikaci školy se žáky a studenty a spolupráci s navazujícími institucemi.

1. Cíl a metodika bakalářské práce

Cílem předkládané práce je zanalyzovat rozsah a formy distribuce omamných a psychotropních látek na vybraných základních a středních školách na území města Pardubic, jakož i porozumět tomu, jaké faktory (sociální, vrstevnické, rodinné nebo organizační) přispívají k tomu, že distribuce drog ve školách se vyskytuje.

Teoretická část pojednává o legislativním rámci problematiky omamných a psychotropních látek na území ČR, kriminalitě související s užíváním těchto látek s pohledu trestního práva, ale také o motivačních faktorech spojených s jejich užíváním. V teoretické části je pamatováno i na prevenci jakožto významný faktor vztahující se k drogové problematice a sféru vlivu školního poradenství a sociálních služeb.

Praktická část bakalářské práce spočívá ve vlastním výzkumu prostřednictvím anonymního dotazníkového šetření, kterým bylo usilováno o zjištění informací od cílové skupiny osob týkajících se zkušeností s omamnými a psychotropními látkami ve školním prostředí a rizikovými faktory spojených s jejich užíváním. Součástí praktické části je též zhodnocení poznatků získaných polostrukturovanými rozhovory se školními metodiky prevence, pracovníky Služby kriminální policie a vyšetřování Policie ČR, Pardubického kraje, vybranými odborníky z oblasti prevence a závislosti na návykových látkách v Pardubicích. Pozornost je soustředěna do oblasti vnímání prevence a výskytu drog ve školním prostředí a zahrnuje i postupy, vzájemnou spolupráci příslušných orgánů, jejímž účelem je zamezit užívání a distribuci drog mezi mládeží v prostorách školy.

2. Teoretická východiska: omamné a psychotropní látky a jejich užívání u mladistvých

Užívání omamných a psychotropních představuje dlouhodobě společensky závažný problém, který se výrazně dotýká především dětí a dospívajících. Období dospívání je charakteristické zvýšenou zranitelností vůči rizikovému chování, a to v důsledku biologických, psychologických i sociálních změn. Experimentování s omamnými a psychotropními látkami (dále jen OPL) může v tomto období působit jako forma hledání identity, vymezování se vůči autoritám či způsob zvládání zátěžových situací.¹

Teoretická část této práce se zaměřuje na rozdělení základních pojmů, rozdělení OPL, rizikové a protektivní faktory jejich užívání, motivaci mladistvých k užívání a na důsledky, které užívání těchto látek přináší.

2.1 Definice omamných a psychotropních látek

Omamné a psychotropní látky jsou takové látky, které mají schopnost ovlivňovat psychiku člověka, jeho vnímání, prožívání, psychiku, emoce a chování.² Z medicínského hlediska a psychologického hlediska se jedná o látky působící především na centrální nervovou soustavu, u nichž existuje riziko vzniku závislosti, tolerance a odvykacího stavu.³

Z právního hlediska jsou OPL v České republice vymezeny zákonem číslo 167/1998 Sb. o návykových látkách, který rozlišuje látky omamné, psychotropní a tzv. přípravky obsahující tyto látky. Do této skupiny jsou zařazeny nejen tradiční ilegální drogy, ale některé léčivé přípravky v případě jejich zneužívání, případně nové psychoaktivní látky.⁴

---

¹ Srov. ÇAKIRPALOGLU DOBEŠOVÁ, S., ÇAKIRPALOGLU, P. *Sociální vliv a rizikové chování adolescentů*. Praha: Grada Publishing a.s., 2025. s. 155-156 .

² Viz § 2 zákona číslo 167/1998 Sb., o návykových látkách.

³ Srov. NEŠPOR, K. *Návykové chování a závislost*. 5. vyd. Praha: Portál, 2018. s. 21.

⁴ Viz § 2 a § 3 zákona číslo 167/1998 Sb., o návykových látkách.

2.2 Rozdělení OPL a jejich účinky

Omamn  a psychotropní látky lze rozdělit podle jejich účinku na centrnln  nervovou soustavu, p řipadn  podle farmakologických vlastnost ⁵. Toto rozdělení je b ěžn  u žíváno v adiktologii, psychiatrii i prevenci rizikového chovn  a umožňuje lépe porozumět rizikům spojených s jejich u žívn m u dětí a dospívajících.⁶

2.2.1 Tlumen  (depresiva)

Depresiva jsou látky, kter  tlumí činnost centrnln  nervov  soustavy, snižují psychick  napětí a navozují pocit uvoln n , ospalosti či útlumu. Pat r  jsem zejména:

- alkohol,
- barbituráty,
- benzodiazepiny,
- opiody.

U žívn  depresiv je spojeno se zhoršen m koordinace, paměti, úsudku a se sni en m sebekontroly.⁷ P r  dlouhodob m u žívn m může dojít k rozvoji psychick  i somatick  zavislosti, vzniku tolerance a odvykacího stavu, kter  může být zdravotní velmi rizikové.⁸

2.2.2 Stimulanty

Stimulanty jsou látky, kter  zvyšují aktivitu centrnln  nervov  soustavy, navozují pocit energie, bdělosti a euforie.⁹ Mezi nejzn m j  stimulanty pat r :

- amfetaminy a metanfetaminy,
- kokain,
- MDMA (extáze)
- Kofein (p r  nadm rn m u žívn m).

U žívn  stimulantů může vést ke zvy en  agresivitě, úzkostem, poruchám spnku, vy erpn  organismu a p r  dlouhodob m u žívn m k rozvoji zavislosti a psychických

---

⁵ Srov. KALINA, K. a kol. *Klinická adiktologie*. Praha: Grada Publishing a.s., 2015. s. 27-28.

⁶ Srov. tamtéž s. 291.

⁷ Srov. tamtéž s. 28-29.

⁸ Srov. NEŠPOR, K. *Návykové chovn  a zavislost*. 5. vyd. Praha: Portn l, 2018. s. 22.

⁹ Srov. KALINA, K. a kol. *Klinická adiktologie*. Praha: Grada Publishing a.s., 2015. s. 29.

poruch. U mladistvých představují stimulanty významné riziko zejména z hlediska přetěžování organismu a narušení psychického vývoje.¹⁰

2.2.3 Halucinogeny

Halucinogeny jsou chemické látky vyvolávající změny vnímání, myšlení a citění, často spojené s halucinacemi a zkresleným vnímáním reality. Řadíme mezi ně například:

- LSD,
- psilocybin,
- meskalin,
- DMT (dimethyltryptamin),
- PCP (fencyklidin).

Užívání halucinogenů, může vést k akutním psychickým reakcím, úzkostem, panickým stavům, tzv. “flashbackům” a k rozvoji zrakových, sluchových, somatických halucinací a dalších. Rizikem je také nepředvídatelnost účinku a možné dlouhodobé změny psychiky, zejména u dospívajících jedinců.¹¹

2.2.4 Kanabinoidy

Kanabinoidy představují skupinu psychoaktivních látek obsažených v rostlině *Cannabis sativa*, přičemž mezi nejčastěji užívané patří:

- marihuana,
- hašiš,
- Kanabisový olej.¹²

Hlavní psychoaktivní složkou je delta-9-tetrahydrokanabinol (THC). Účinky kanabinoidů zahrnují euforii, změny vnímání, poruchy paměti, sníženou schopnost soustředění a zhoršení motorické koordinace. U mladistvých může pravidelné užívání negativně ovlivnit školní výkon, motivaci a vývoj kognitivních funkcí.¹³

---

¹⁰ Srov. KALINA, K. a kol. *Klinická adiktologie*. Praha: Grada Publishing a.s., 2015. s. 28-29.

¹¹ Srov. tamtéž s. 31-33.

¹² Srov. tamtéž s. 33-34.

¹³ Srov. NEŠPOR, K. *Návykové chování a závislost*. 5. vyd. Praha: Portál, 2018. s. 27-28.

2.2.5 Nové psychoaktivní látky

Nové psychoaktivní látky představují širokou skupinu převážně syntetických látek, které napodobují účinky tradičních drog, avšak často neznámým nebo těžko předvídatelným složením. Jejich rizikem je vysoká toxicita, nejasné dávkování a rychlé změny chemické struktury, které ztěžují jejich regulaci i zdravotnické zásahy.¹⁴

2.3 Rizikové a protektivní faktory u žáků a studentů

Rizikové chování adolescentů je ovlivňováno souborem individuálních i sociálních faktorů, které se utvářejí v prostředí rodiny, školy, vrstevnických vztahů a širšího sociálního okolí. Tyto faktory mohou ve vzájemném působení zvyšovat pravděpodobnost vzniku rizikového chování, včetně užívání psychoaktivních látek.¹⁵

Naproti tomu protektivní faktory jsou v odborné literatuře chápány jako soubor individuálních a sociálních charakteristik, vyplývajících zejména z fungování rodiny, školy, vrstevnických vztahů a širšího sociálního prostředí, které přispívají ke snížení pravděpodobnosti rozvoje rizikového chování u adolescentů a posilují jejich odolnost vůči negativním sociálním vlivům. V období dětství a adolescence je význam těchto faktorů mimořádný, neboť se jedná o vývojovou fázi charakteristickou zvýšenou zranitelností, hledáním identity, potřebou přijetí vrstevníky a nedostatečně rozvinutými seberegulačními mechanismy. Rizikové a protektivní faktory se vzájemně ovlivňují a jejich působení je nutné chápat v komplexních souvislostech.¹⁶

2.3.1 Individuální rizikové faktory

Mezi individuální rizikové faktory patří u žáků a studentů patří zejména psychické a kognitivní charakteristik. Užívání psychoaktivních látek negativně ovlivňuje pozornost, paměť, úsudek a exekutivní funkce, což může vést ke zhoršenému školnímu výkonu a problémům v chování. U dospívajících je navíc typická zvýšená impulzivita a sklon k podceňování rizik.¹⁷

---

¹⁴ Srov. NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOTI. *Výroční zpráva o stavu ve věcech drog v ČR* [online]. Oficiální web drogy-info [cit. 2026-02-08]. Dostupné z: <https://www.drogy-info.cz>.

¹⁵ Srov. KABÍČEK, P., CSÉMY, L., HAMANOVÁ, J. a kol. *Rizikové chování v dospívání a jeho vztah ke zdraví*. Praha: Triton, 2014. s. 58-60.

¹⁶ Srov. tamtéž s. 152.

¹⁷ Srov. CAKIRPALOGLU DOBEŠOVÁ, S. a CAKIRPALOGLU, P. *Sociální vliv a rizikové chování adolescentů*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing a.s, 2025. s. 154-155.

Rizikové chování v období dospívání je výsledkem působení vnitřních a vnějších faktorů, které se vzájemně ovlivňují v kontextu vývojových změn v tomto období života. Významnou roli zde hrají individuální psychické charakteristiky, zejména emoční prožívání a schopnost regulace vlastního chování, které mohou v období adolescence vykazovat zvýšenou nestabilitu. V souvislosti s tím se mohou u dospívajících častěji objevují projevy rizikového chování, jež jsou motivovány potřebou sebepotvrzení, hledání identity a reakcí na sociální tlaky. Mezi základní formy rizikového chování v období dospívání patří mimo jiné užívání návykových látek, včetně alkoholu a drog, které je ovlivňováno jak individuálními predispozicemi jedince, tak dostupností těchto látek a působením sociálního prostředí. Uvedené projevy mohou mít krátkodobé i dlouhodobé negativní důsledky pro zdraví, bezpečnost a pohodu mladých lidí.¹⁸

2.3.2 Rodinné rizikové faktory

Rodinné prostředí hraje klíčovou roli v prevenci a vzniku rizikového chování. Mezi rizikové faktory patří zejména:

- dysfunkční rodinné vztahy,
- nedostatečný dohled,
- nízká emoční podpora,
- konfliktní prostředí
- přítomnost užívání psychoaktivních látek v rodině.¹⁹

V procesu socializace hraje významnou roli modelové chování rodičů, postoje a hodnoty. Dlouhodobé vystavení určitému typu chování v rodině může vést k jeho internalizaci a vnímání jako normálního a společensky přijatelného. Pokud rodiče současně snižují význam možných negativních důsledků tohoto chování, může docházet k oslabení vnitřní regulace a zvýšení rizika jeho přejímání.²⁰

2.3.3 Školní a vrstevnické rizikové faktory

Školní prostředí představuje významný sociální rámec, v němž se rizikové chování může rozvíjet. Školní neúspěšnost a opakované selhávání ve vzdělávací oblasti patří mezi faktory, které zvyšují pravděpodobnost problémového chování ve škole i mimo

---

¹⁸ Srov. CAKIRPALOGLU DOBEŠOVÁ, S. a CAKIRPALOGLU, P. *Sociální vliv a rizikové chování adolescentů*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing a.s, 2025. s. 155.

¹⁹ Srov. NAKONEČNÝ, M. *Sociální psychologie*. Praha: Triton, 2020. s. 126.

²⁰ Srov. tamtéž s. 124.

ni. Dlouhodobé školní neúspěchy mohou vést k frustraci a snížení sebehodnocení, což zvyšuje riziko zapojení do dalších forem rizikového chování, včetně užívání OPL.²¹

Významnou roli hraje také vliv vrstevnických skupin. Tlak vrstevníků, potřeba zapadnout do kolektivu a sdílení rizikových norem mohou vést k experimentování s psychoaktivními látkami. Zvláště nebezpečné jsou skupiny, v nichž je užívání drog spojeno se sociálním statutem nebo pocitem sounáležitosti²².

2.3.4 Internet a sociální prostředí

Vliv médií a internetového prostředí nelze v současné době opomíjet, neboť mohou významně ovlivňovat postoje dětí a dospívajících k rizikovému chování. Rizikovým faktorem je zejména šíření zkresleného či pozitivního obrazu užívání OPL a snadná dostupnost informací o nich prostřednictvím online zdrojů. Takové působení může přispívat k normalizaci rizikového chování a ke zvýšení zájmu o experimentování s psychoaktivními látkami.²³

Preventivní působení je považováno za účinné tehdy, pokud je realizováno komplexně, dlouhodobě a v kombinaci více preventivních strategií. Jednotlivé nástroje prevence by neměly být využívány izolovaně, ale jako součást širšího systému preventivních aktivit zaměřených na podporu ochranných faktorů a osvětu cílové skupiny. V tomto kontextu mohou vhodně zvolené komunikační a vzdělávací prostředky, včetně digitálních forem, přispívat k preventivnímu působení, pokud jsou využívány odpovědným a promyšleným způsobem a zapadají do celkového preventivního programu.²⁴

2.3.5 Protektivní faktory na individuální úrovni

Mezi klíčové protektivní faktory patří dobře rozvinuté kognitivní a seberegulační schopnosti, které umožňují lépe vyhodnocovat rizikové situace a regulovat vlastní chování. Významnou roli hraje schopnost kritického myšlení a realistického hodnocení

---

²¹ Srov. MIOVSKÝ, M. a kol. *Prevence rizikového chování ve školství*. Praha: Sdružení SCAN, 2015. s. 30.

²² Srov. tamtéž s. 41.

²³ Srov. tamtéž s. 51.

²⁴ Srov. tamtéž s. 109.

rizik, díky nimž je jedinec schopen předvídat možné důsledky svého jednání a činit informativnější rozhodnutí v situacích spojených s rizikovým chováním.²⁵

Důležitým protektivním faktorem je rovněž schopnost zvládat stres a zátěžové situace adaptivním způsobem, bez uchylování se k rizikovým formám chování. Významná je také dostatečná a věcně správná informovanost účincích a rizicích psychoaktivních látek, která může přispívat ke snížení pravděpodobnosti experimentování a k odpovědnějšímu přístupu k vlastnímu zdraví.²⁶

2.3.6 Rodinné a školní protektivní faktory

Silné rodinné prostředí představuje silný ochranný faktor v období adolescence, neboť poskytuje dospívajícím emoční jistotu, stabilitu a prostor pro otevřenou komunikaci s rodiči. Dle autorky hraje klíčovou roli nejen míra emoční podpory, ale také jasně vymezená pravidla a hranice, které napomáhají regulaci chování dospívajících. Aktivní zájem rodičů o každodenní fungování dítěte, včetně jeho školních povinností a volnočasových aktivit, přispívají k omezení rizikového chování tím, že posiluje rodičovský dohled a snižuje pravděpodobnost zapojení do problematických forem jednání.²⁷

Ve školním prostředí působí proaktivně pozitivní klima, kvalitní vztahy mezi pedagogy a žáky, jasně nastavená pravidla a preventivní programy zaměřené na rozvoj životních dovedností. Škola může sehrát zásadní roli včasnou identifikací rizikového chování a zprostředkováním odborné pomoci.²⁸

2.3.7 Význam prevence a včasné intervence

V oblasti návykového chování má zásadní význam včasná identifikace rizikového a škodlivého užívání psychoaktivních látek, neboť umožňuje zahájit odpovídající intervenci ještě před rozvojem závislosti. Časná intervence přispívá ke snížení negativních dopadů návykového chování na psychické zdraví a celkové fungování jedince a zvyšuje pravděpodobnost úspěšného zvládnutí problémového užívání. Prevence

---

²⁵ Srov. MIOVSKÝ, M. a kol. *Prevence rizikového chování ve školství*. Praha: Sdružení SCAN, 2015. s. 44.

²⁶ Srov. tamtéž s. 45.

²⁷ Srov. VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie. Dětství a dospívání*. Praha: Karolinum, 2012. s. 378.

²⁸ Srov. MIOVSKÝ, M. a kol. *Prevence rizikového chování ve školství*. Praha: Sdružení SCAN, 2015. s. 42.

je proto chápána jako součást komplexního přístupu, který zohledňuje biologické psychické i sociální souvislosti návykového chování.²⁹

Prevence rizikového a škodlivého užívání psychoaktivních látek a to nejen u žáků a studentů je chápána jako dlouhodobý proces, který vyžaduje komplexní přístup zohledňující veškeré rizikové faktory návykového chování. Stabilizace chování a předcházení jeho dalšímu zhoršování přispívají ke snížení negativních dopadů návykového chování na psychické zdraví a celkové fungování jedince. Důraz je kladen na systematickou práci s jedincem a jeho sociálním prostředím s cílem udržet dosažené změny a zabránit návratu k rizikovým formám užívání.³⁰

2.4 Motivace užívání omamných a psychotropních látek a sociální kontext

Motivaci lze chápat jako dynamický psychický proces, který usměrňuje chování jedince k dosažení určitého cíle a propůjčuje mu specifickou intenzitu a trvání. Tento proces není statický, ale vyvíjí se v čase v závislosti na osobnostních charakteristikách, předchozích zkušenostech a sociálním kontextu, v němž se jedinec pohybuje.³¹

Motivace k užívání OPL lze chápat jako soubor individuálních a sociálních podnětů, které mohou vést jedince k experimentování a k postupnému přechodu k opakovanému užívání.³²

V počátečních fázích užívání OPL převažují často motivy experimentování, zvědavosti a sociálního vlivu. S postupem času však dochází ke změně motivační struktury, kdy užívání látky přestává být zdrojem nových prožitků a slouží stále více k regulaci emocí, zvládnání stresu a k prevenci nepříjemných psychických a tělesných stavů.³³

2.4.1 Socializace, identita a sebepojetí jako zdroj motivace

Proces socializace hraje zásadní roli při utváření sebepojetí jedince a jeho vnímání vlastního místa ve společnosti. Sebepečení se formuje prostřednictvím sociálních

---

²⁹ Srov. NEŠPOR, K. *Návykové chování a závislost*. 5. vyd. Praha: Portál, 2018. s. 93.

³⁰ Srov. tamtéž s. 108.

³¹ Srov. NAKONEČNÝ, M. *Sociální psychologie*. Praha: Triton, 2020. s. 197.

³² Srov. MIOVSKÝ, M. a kol. *Prevence rizikového chování ve školství*. Praha: Sdružení SCAN, 2015. s. 44.

³³ Srov. NEŠPOR, K. *Návykové chování a závislost*. 5. vyd. Praha: Portál, 2018. s. 32.

interakcí, zpětné vazby od okolí a postupné interakce sociálních norem a očekávání. V období adolescence se tyto procesy zesilují, neboť jedinec aktivně hledá a utváří svou identitu a experimentuje s různými rolemi a způsoby chování v rámci sociálního prostředí.³⁴

V období adolescence může užívání OPL plnit různé psychosociální funkce, mimo jiné sloužit jako prostředek vymezování autonomie a symbolického vymezení se vůči autoritám. Významnou roli při tom hraje vrstevnická skupina, v níž může užívání látek představovat způsob získávání sociálního uznání a posílení sebehodnocení. Pokud je užívání psychoaktivních látek v sociálním prostředí jedince vnímáno jako normativní a žádoucí, může se stát stabilní součástí jeho identity a ovlivňovat další vývoj užívání.³⁵

2.4.2 Vliv vrstevnických skupin

Vrstevnické skupiny mají v období dospívání zásadní význam. Podle principů sociálního chování jedinec přejímá chování, které je v jeho sociálním okolí odměňováno nebo považováno za žádoucí. Pokud je užívání OPL ve skupině tolerováno nebo oceňováno, zvyšuje se pravděpodobnost, že jej jedinec přijme jako normu.³⁶

2.4.3 Rodinné vztahy, citová vazba a motivace k užívání

Rodina představuje primární socializační prostředí, v němž si dítě prostřednictvím sociálního učení osvojuje základní vzorce chování, emoční reagování a způsoby zvládnutí zátěže. Kvalita raných vztahů mezi dítětem a rodiči ovlivňuje proces internalizace těchto vzorců a má dlouhodobý význam pro regulaci emocí a sebekontrolu chování. Narušené rodinné vztahy a nedostatečné výchovné působení mohou vést k osvojování méně adaptivních způsobů jednání.³⁷

V době dospívání se tyto ranné zkušenosti mohou projevit zvýšenou potřebou hledat uspokojení a pocit bezpečí mimo rodinu. Emoční nejistota, frustrace a pocity osamělosti mohou vést k vyhledávání náhradních způsobů regulace emocí, které přinášejí krátkodobou úlevu, aniž by řešily jejich příčiny.³⁸

---

³⁴ Srov. NAKONEČNÝ, M. *Sociální psychologie*. Praha: Triton, 2020. s. 212.

³⁵ Srov. KALINA, K. a kol. *Klinická adiktologie*. Praha: Grada Publishing a.s., 2015. s. 119.

³⁶ Srov. Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních. Praha: MŠMT, 2010.

³⁷ Srov. NAKONEČNÝ, M. *Sociální psychologie*. Praha: Triton, 2020. s. 124.

³⁸ Srov. VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie. Dětství a dospívání*. Praha: Karolinum, 2012. s. 365.

2.4.4 Motivace k užívání v souvislosti s konkrétními skupinami látek

Motivační faktory užívání psychoaktivních látek se liší podle typu užívané substance. U kanabinoidů bývá motivací zejména snaha o uvolnění, relaxaci a subjektivní zlepšení psychického stavu. Zejména u dospívajících je současně uváděno podceňování rizik spojených s užíváním těchto látek, které souvisí s jejich relativně vysokou společenskou tolerancí a vnímáním jako méně nebezpečné drogy.³⁹

U Stimulantů, zejména metanfetaminu, bývá motivací k užívání především snaha o zvýšení energie, bdělosti a výkonnosti, často spojená se subjektivním pocitem zvýšené sebedůvěry. Tyto účinky mohou být vnímány jako žádoucí zejména v souvislosti zvýšených nároků na výkon ve školním nebo pracovním prostředí, což může přispívat k opakování užívání těchto substancí.⁴⁰

2.4.5 Přejchod od motivace k závislosti

Přejchod od motivace k užívání návykových látek k rozvoji závislosti je postupný proces, který se vyvíjí dlouhodobě v řádu měsíců a let. Na jeho počátku stojí často zvědavost, potřeba zapadnout do vrstevnické skupiny, snaha o intenzivnější prožitky nebo únik od stresu a nepříjemných emocí. S opakováním však dochází k posunu v motivaci, přičemž látka přestává být pouze prostředkem k sociální zábavě a stává se nástrojem regulace nálady, zvládáním zátěže či zdrojem psychické úlevy. Rychlost tohoto přechodu je ovlivněna druhem látky, dávkami, frekvencí užívání, způsobem aplikace, ale také věkem uživatele, jeho psychickým stavem a sociálním zázemím. Platí, že čím dříve užívání začíná, tím vyšší je riziko rychlého rozvoje závislosti.

S dalším pokračováním užívání se motivace postupně mění v nutkavou potřebu látku vyhledávat a užívat stále častěji a ve vyšších dávkách. Užívání se stává součástí životního stylu a jedinec a začíná se projevovat v rodinných, školních či pracovních vztazích. Současně může docházet ke zhoršování zdravotního i psychického stavu a dochází k omezení zájmů a sociálních vazeb. V pokročilejší fázi již látka neslouží k dosažení příjemného prožitku, ale především k odvrácení nepříjemných stavů, jako jsou abstinenci příznaky, úzkost nebo psychické napětí. Výsledkem je vznik závislosti,

---

³⁹ Srov. KALINA, K. a kol. *Klinická adiktologie*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing a.s., 2015. s. 204.

⁴⁰ Srov. tamtéž s. 214.

charakterizovaný silnou touhou po látce, ztrátou kontroly nad jejím užíváním a pokračováním v užívání navzdory závažným negativním dopadům.⁴¹

2.4.6 Subkultury mládeže a normalizace užívání OPL

Subkulturní skupiny mládeže vznikají jako reakce na širší společenské podmínky a vytvářejí vlastní normy a hodnot, které se mohou odlišovat od norem majoritní společnosti. V rámci těchto skupin může docházet k relativizaci obecně přijímaných pravidel a k odlišení hodnocení určitého chování, což ovlivňuje i způsob, jakým jsou vnímána jeho možná rizika.⁴²

V rámci drogových subkultur může užívání OPL plnit symbolickou funkci, která vyjadřuje příslušnost ke skupině, sdílené normy a odlišení od převládající společnosti. Chování jednotlivce je přitom významně ovlivňováno očekáváním skupiny, sociálním tlakem a snahou udržet si uznání a postavení mezi ostatními členy.⁴³

2.5 Důsledky užívání omamných a psychotropních látek

Užívání OPL u dětí a dospívajících má řadu negativních důsledků, které se mohou projevit v oblasti školního fungování, rodinných vztahů a sociální adaptace. U mladistvých se užívání návykových látek projevuje zhoršením školního prospěchu, poklesem motivace k učení, poruchami chování a konflikty s autoritami. Současně dochází k narušení rodinných a vrstevnických vztahů, zvýšené konfliktnosti a oslabení sociálních vazeb.

Nešpor poukazuje na to, že tyto negativní dopady se mohou projevit i při relativně krátkodobém nebo příležitostném užívání, zejména pokud k němu dochází v období dospívání⁴⁴.

2.5.1 Zdravotní důsledky

Zdravotní následky užívání OPL zahrnují jak psychické, tak fyzické poškození zdraví. U dětí a dospívajících může užívání psychoaktivních látek negativně ovlivňovat

---

⁴¹ Srov. PSYCHIATRICKÁ NEMOCNICE HAVLÍČKŮV BROD. *Závislost na návykových látkách* [online]. Oficiální web Psychiatrická nemocnice Havlíčkův Brod [cit. 2026-02-08]. Dostupné z <http://www.pnhb.cz/psychiatricke-texty/zavislost-na-navykovych-latkach>.

⁴² Srov. NAKONEČNÝ, M. *Sociální psychologie*. Praha: Triton, 2020. s. 258.

⁴³ Srov. KALINA, K. a kol. *Klinická adiktologie*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing a.s., 2015. s. 118.

⁴⁴ Srov. NEŠPOR, K. *Návykové chování a závislost*. 5. vyd. Praha: Portál, 2018. s. 61.

vývoj centrální nervové soustavy, zejména kognitivní funkce, jako jsou pozornost, paměť, psychomotorický výkon a schopnost rozhodování. Chronické nebo intenzivní užívání je spojeno se zvyšováním tolerance a může vést k rozvoji závislosti, přičemž některé změny nemusí být po abstinenci plně reverzibilní.⁴⁵

Mezi zdravotní důsledky užívání OPL patří stavy spojené se zvýšeným rizikem nehod a úrazů. U některých osob se mohou objevit nebo zhoršit psychické obtíže, zejména úzkostné a depresivní stavy, paranoia či psychotické projevy. U některých skupin látek je navíc popisováno i riziko předávkování nebo náhlého úmrtí.⁴⁶

2.5.2 Sociální důsledky

Užívání OPL může negativně ovlivňovat sociální fungování jedince, zejména v oblasti plnění sociálních rolí a respektování sociálních norem. U dospívajících se tyto dopady často projevují selháváním v očekávaných rolích člena rodiny, žáka či vrstevníka, což vede ke konfliktům v sociálním okolí a k narušení sociální adaptace. Důsledkem bývá postupná ztráta důvěry a sociálního uznání, která může přispívat k oslabení mezilidských vztahů a sociálnímu vyloučení.⁴⁷

2.5.3 Školní důsledky

Výzkumy publikované v časopise *Substance Use & Misuse* poukazují na významnou souvislost mezi užíváním psychoaktivních látek v dospívání a školními výsledky. Adolescenti, kteří užívají tabák, alkohol či marihuanu vykazují statisticky nižší průměrné známky, častější absenci a zvýšenou pravděpodobnost vynechání vyučování, což negativně ovlivňuje jejich akademický výkon a celkovou školní úspěšnost. Studie z této oblasti rovněž ukazují, že užívání více typů návykových látek je spojeno s nižší školní angažovaností a vyšším rizikem předčasného ukončení vzdělávání, přičemž tyto souvislosti přetrvávají i po zohlednění faktorů, jako je socioekonomický status či poruchy pozornosti. Dlouhodobé užívání OPL tak může negativně ovlivňovat kognitivní

---

⁴⁵ Srov. NEŠPOR, K. *Adiktologie pro všeobecné praktické lékaře*. Praha: Dr. Josef Raabe s.r.o., 2019. s. 59.

⁴⁶ Srov. WHO ASSIST. *Screeningový test na užívání alkoholu, tabáku a jiných návykových látek. Příručka pro využití v primární péči*. Praha: Klinika adiktologie 1. LF UK a VFN, 2022. s. 59-60.

⁴⁷ Srov. NAKONEČNÝ, M. *Sociální psychologie*. Praha: Triton, 2020. s. 145.

schopnosti důležité pro učení i celkovou motivaci a emoční zapojení žáků do školní práce⁴⁸.

2.5.4 Kriminální důsledky

Drogová trestná činnost zahrnuje zejména nelegální držení a distribuci OPL a představuje specifickou oblast kriminality, která je často propojena s dalšími formami protiprávního jednání. Pachatelé se mohou dopouštět trestné činnosti nejen v přímé souvislosti s návykovými látkami, ale také pod jejich vlivem. V některých případech je trestná činnost páchána za účelem získání finančních prostředků na opatření OPL. Do této oblasti spadá rovněž trestná činnost mladistvých, kteří se mohou podílet na drogových deliktech v různých rolích, ať již jako uživatelé nebo distributoři.⁴⁹

V kontextu návykového chování může kontakt s represivními a sankčními mechanismy vést k prohloubení sociální vyloučení jedince a zhoršení jeho možností sociálního uplatnění, zejména v oblasti vzdělávání, pracovního zařazení a mezilidských vztahů.⁵⁰

2.5.5 Dlouhodobé důsledky

Dlouhodobé důsledky užívání OPL může mít závažné dopady na zdravotní, psychickou i sociální oblast života jedince. Mezi tyto důsledky patří zvýšené riziko chronických somatických onemocnění, přetrvávající psychické obtíže, narušení mezilidských vztahů a omezení vzdělávacích i pracovních možností. U části uživatelů dochází k přetrvávání rizikového chování do dospělosti, což zvyšuje pravděpodobnost rozvoje závislosti a dlouhodobých sociálních problémů.⁵¹

---

⁴⁸ Srov. BUGBEE, Brian A., BECK, Kenneth H., FRYER, Craig S. a ARRIA, Amelia M. *Substance use, academic performance, and school engagement among adolescents*. Substance Use & Misuse, 2019, roč. 54, č. 3, s. 307–329.

⁴⁹ Srov. STRAUS, J. a kol. *Kriminalistická metodika*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2006, 161 s.

⁵⁰ Srov. NEŠPOR, K. *Návykové chování a závislost*. 5. vyd. Praha: Portál, 2018. s. 149.

⁵¹ Srov. tamtéž s. 52.

3 Distribuce omamných a psychotropních látek mezi žáky a studenty

Distribuce OPL představuje významnou součást drogové trestné činnosti a navazuje na fázi výroby a další manipulace s návykovými látkami. V rámci drogové kriminality tvoří distribuce jeden z klíčových článků celého řetězce nelegální činnosti a je považována za samostatnou oblast zájmu kriminalistické metodiky.⁵²

Chování jedince v období dospívání je významně ovlivňováno sociálními vztahy a skupinovou dynamikou, přičemž zvláštní roli hraje vrstevnická skupina. Jedinec v rámci skupiny přejímá normy, hodnoty a vzorce chování, aby dosáhl přijetí a udržel si své postavení ve skupině. Proces socializace a konformity tak může výrazně ovlivňovat jednání adolescentů, zejména v situacích, kdy je chování skupinou vnímáno jako běžné nebo žádoucí, včetně distribuce OPL.⁵³

3.1 Specifika školního prostředí z hlediska distribuce OPL

Školní prostředí představuje specifický sociální prostor, ve kterém dochází intenzivním interakcím mezi vrstevníky. Podle sociálně psychologických teorií je právě vrstevnická skupina v adolescenci jedním z nejvýznamnějších činitelů ovlivňujících chování jedince, neboť v jejím rámci dochází k sdílení sociálních norem, rolí a očekávání, které usměrňují sociální chování jednotlivých členů.⁵⁴

Ve školním kolektivu se mohou vytvářet neformální vrstevnické skupiny, jejichž normy se odlišují od oficiálních pravidel školy. Pokud se v rámci těchto skupin objeví tolerantní nebo pozitivní postoj k užívání OPL, zvyšuje se riziko pravděpodobnost experimentování s těmito látkami. V některých případech může docházet i k jejich distribuci mezi spolužáky, která má nenápadnou podobu, probíhá v malých množstvích a bývá prezentována jako sdílení blízkých sociálních vztahů.⁵⁵

---

⁵² Srov. STRAUS, J. a kol. *Kriminalistická metodika*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2006, s. 160.

⁵³ Srov. NAKONEČNÝ, M. *Sociální psychologie*. Praha: Triton, 2020, s. 257.

⁵⁴ Srov. tamtéž s. 255.

⁵⁵ Srov. KALINA, K. a kol. *Klinická adiktologie*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing a.s., 2015, s. 119.

3.2 Role vrstevnických skupin a sociálního tlaku

V období adolescence se zvyšuje význam vrstevnických skupin, které fungují jako referenční sociální prostředí poskytující normy, zpětnou vazbu a pocit sounáležitosti. Tyto skupiny mají výrazný vliv na utváření postojů a chování jedince a v některých oblastech mohou dočasně převyšovat působení rodiny.⁵⁶

Distribuce OPL mezi žáky a studenty může být vázána na sociální tlak vrstevnické skupiny, v jejímž rámci je nabídka drog prezentována jako prostředek k získávání přijetí a upevnění sociálních vazeb. Jedinci, kteří se na distribuci podílejí, mohou ve skupině získávat vyšší sociální status, prestiž nebo pocit vlivu nad ostatními. Tento proces odpovídá sociálně-kognitivním teoriím, které zdůrazňují roli sociálního učení, nápodoby a posilování chování prostřednictvím sociálních odměn.⁵⁷

3.3 Formy a způsoby distribuce OPL ve školním prostředí

Distribuce OPL ve školním prostředí má zpravidla neorganizovaný, příležitostný a neformální charakter, který se liší od strukturovaných forem drogové kriminality typických pro dospělou populaci. V prostředí škol probíhá distribuce především v rámci sociálních vazeb mezi žáky a studenty, zejména mezi vrstevníky, kteří se dlouhodobě znají a sdílejí společné sociální prostředí. Tyto formy distribuce jsou úzce spojeny s procesem socializace, skupinovou dynamikou a potřebou přijetí v kolektivu.⁵⁸

3.3.1 Předávání malého množství OPL mezi známými

V počátečním fázích kontaktu s OPL užívání a předávání především v sociálním kontextu blízkých vztahů. Typické je neformální sdílení malého množství mezi známými osobami, často bez ekonomické motivace. Toto jednání bývá spojeno se snahou navázání či posílení sociálních vazeb a aktéry je často vnímáno jako málo rizikové, přičemž chybí uvědomění si možných negativních zdravotních a právních důsledků charakteristické pro školní prostředí.⁵⁹

---

⁵⁶ Srov. VÝROST, J., SLAMĚNÍK, I., SOLLÁROVÁ, E. *Sociální psychologie*. Praha: Grada, 2019. s. 182.

⁵⁷ Srov. tamtéž s. 175.

⁵⁸ Srov. MIOVSKÝ, M. a kol. *Prevence rizikového chování ve školství*. Praha: Univerzita Karlova. 1. lékařská fakulta, 2015. s. 98.

⁵⁹ Srov. KALINA, K. a kol. *Klinická adiktologie*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing a.s., 2015. s. 74.

3.3.2 Prodej OPL v rámci blízkého okruhu spolužáků

Další formou distribuce OPL ve školním prostředí je neformální prodej v rámci úzkého okruhu spolužáků, kdy jeden z jedinců zprostředkovává látku ostatním členům skupiny. Prodej se zpravidla týká malého množství a probíhá na základě osobních vztahů a vzájemné důvěry, přičemž cena bývá nastavena tak, aby pokryla vlastní spotřebu distributora nebo mu umožnila získat látku bezplatně. Jedná se o formu jednání typickou pro vrstevnické prostředí, které kombinuje prvky experimentálního chování s potencionální právní odpovědností, protože i neformální předání látky mezi spolužáky lze již kvalifikovat jako protiprávní jednání.⁶⁰

3.3.3 Zprostředkování kontaktu na externího distributora

Zapojení dětí a dospívajících do OPL může mít i nepřímou podobu, například ve formě zprostředkování kontaktu na osoby mimo školní kolektiv. Jedinec zde nevystupuje jako přímý prodejce, ale jako prostředník, který usnadňuje dostupnost návykových látek dalším vrstevníkům. Takové jednání přispívá ke snížení bariér vstupu k užívání návykových látek a může podporovat rozšiřování rizikového chování ve vrstevnickém prostředí.⁶¹

3.3.4 Sdílení OPL při společných aktivitách

V rámci společenských aktivit mimo běžné vyučování se uplatňuje silný vliv skupinové dynamiky a vrstevnických norem. Uvolněná atmosféra a omezený dohled autorit mohou vést k tomu, že rizikové formy chování jsou vnímány jako běžná součást společenských aktivit. Sdílení psychoaktivních látek zde může fungovat jako symbol skupinové příslušnosti či rituál, což přispívá k normalizaci tohoto chování a ke snížení vnímání jeho rizikivosti.⁶²

3.4 Sociální důsledky distribuce OPL mezi žáky a studenty

Přítomnost sociálně nežádoucích forem chování ve školním prostředí může negativně ovlivňovat fungování školního kolektivu a narušovat jeho socializační a výchovnou funkci. Takové chování přispívá ke zhoršení kvality klimatu, narušení vztahu

---

⁶⁰ Srov. MIOVSKÝ, M. a kol. *Prevence rizikového chování ve školství*. Praha: Univerzita Karlova. 1. lékařská fakulta, 2015. s. 99.

⁶¹ Srov. NEŠPOR, K. *Návykové chování a závislost*. 5. vyd. Praha: Portál, 2018. s. 63.

⁶² Srov. VÝROST, J., SLAMĚNÍK, I., SOLLÁROVÁ, E. *Sociální psychologie*. Praha: Grada, 2019. s. 122.

mezi členy skupiny a oslabení regulační role školního prostředí. Škola jako sociální instituce tak může ztrácet svou schopnost efektivně plnit výchovné a preventivní funkce.⁶³

3.4.1 Narušení školního klimatu a pocit bezpečí

Jedním z nejvýraznějších sociálních důsledků distribuce OPL ve škole je narušení pocitu bezpečí mezi žáky i pedagogy. Školní prostředí by mělo představovat prostor založený na důvěře, stabilitě a předvídatelnosti sociálních vztahů. Výskyt OPL však tyto předpoklady narušuje a může vést ke vzniku nejistoty, obav a napětí mezi členy školního kolektivu.⁶⁴

Z dlouhodobého hlediska může docházet ke snížení důvěry v autority, oslabení pravidel a norem chování a k relativizaci hranic mezi žádoucím a nežádoucím jednáním. Takto narušené školní klima negativně ovlivňuje fungování skupiny, ale i sociální vztahy mezi žáky.⁶⁵

3.4.2 Zhoršení vztahů mezi žáky a pedagogy

Distribuce OPL ve školním prostředí často vede ke zhoršení vztahů mezi žáky a pedagogy⁶⁶. Narušení sociálních norem ve škole může negativně ovlivnit komunikaci a spolupráci mezi členy školního kolektivu a oslabit postavení školy v rámci jejího výchovného působení. Pokud dochází k porušování pravidel, mohou být pedagogové nuceni více uplatňovat kontrolní a regulační funkce, což může změnit charakter jejich vztahu k žákům. Tato změna může mít za následek oslabení vzájemné důvěry, komunikace a spolupráce mezi členy školního kolektivu.⁶⁷

Jedinci zapojeni do normativně odlišného nebo rizikového chování, jímž distribuce nebo užívání OPL bezpochyby je, mají tendenci vytvářet uzavřené skupiny založené na loajalitě a sdílených normách. Tyto skupiny se často vymezují vůči autoritám a oficiálním pravidlům.⁶⁸

---

⁶³ Srov. VÝROST, J., SLAMĚNÍK, I., SOLLÁROVÁ, E. *Sociální psychologie*. Praha: Grada, 2019. s. 311.

⁶⁴ Srov. MIOVSKÝ, M. a kol. *Prevence rizikového chování ve školství*. Praha: Univerzita Karlova. 1. lékařská fakulta, 2015. s. 95.

⁶⁵ Srov. VÝROST, J., SLAMĚNÍK, I., SOLLÁROVÁ, E. *Sociální psychologie*. Praha: Grada, 2019. s. 313.

⁶⁶ Srov. NEŠPOR, K. *Návykové chování a závislost*. 5. vyd. Praha: Portál, 2018. s. 63.

⁶⁷ Srov. NAKONEČNÝ, M. *Sociální psychologie*. Praha: Triton, 2020. s. 255.

⁶⁸ Srov. tamtéž s. 256.

3.4.3 Dopad na vzdělávací dráhu a perspektivu žáků

Zapojení žáků a studentů do distribuce OPL má rovněž zásadní dopad na vzdělávací dráhu. Tito jedinci vykazují zhoršený prospěch, zvýšenou absenci, kázeňskými problémy a sníženou motivací ke vzdělávání. V důsledku těchto problémů může dojít i k předčasnému ukončení studia nebo vyloučení ze školy.⁶⁹

Z dlouhodobého hlediska zvyšuje distribuce OPL riziko sociální exkluze, omezuje budoucí profesní uplatnění a zvyšuje pravděpodobnost kontaktu s trestním systémem. U mladistvých se často jedná o vstupní bod k dalším formám rizikového a delikventního chování, jako je kriminalita, násilí či záškoláctví.⁷⁰

3.4.4 Distribuce OPL jako důsledek selhání socializačních procesů

Z pohledu sociální psychologie lze rizikové chování mladistvých interpretovat v souvislosti s procesem socializace, jehož prostřednictvím si jedinec osvojuje sociální normy, hodnoty a pravidla chování. Rodina, škola a vrstevnické skupiny představují klíčové socializační činitele, kteří ovlivňují formování identity a chování jedince. Pokud tyto mechanismy neplní dostatečně svou funkci, může jedinec hledat uznání a identitu náhradních vrstevnických skupinách, jejichž normy mohou být v rozporu s běžně přijímanými společenskými pravidly.⁷¹

3.5 Typologie pachatelů a role ve skupině

Páchání protiprávního jednání, včetně distribuce omamných a psychotropních látek mezi žáky a studenty, je často výsledkem skupinových procesů, nikoli pouze individuálním rozhodnutím jedince. Sociální psychologie upozorňuje na skutečnost, že chování jedince je významně ovlivňováno rolí, kterou ve skupině zastává, mírou konformity, tlakem vrstevníků a vnitřními motivačními mechanismy.⁷²

3.5.1 Skupina jako faktor kriminálního chování

Vrstevnická skupina představuje významný faktor ovlivňující vznik a rozvoj delikventního chování mladistvých. V rámci těchto skupin dochází k utváření

---

⁶⁹ Srov. MIOVSKÝ, M. a kol. *Prevence rizikového chování ve školství*. Praha: Univerzita Karlova. 1. lékařská fakulta, 2015. s. 96.

⁷⁰ Srov. KALINA, K. a kol. *Klinická adiktologie*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing a.s., 2015. s. 75.

⁷¹ Srov. VÝROST, J., SLAMĚNÍK, I., SOLLÁROVÁ, E. *Sociální psychologie*. Praha: Grada, 2019. s. 210.

⁷² Srov. tamtéž s. 287.

specifických norem a hodnot, které mohou tolerovat nebo podporovat protiprávní jednání. Jedinci se přizpůsobují očekávání skupiny, aby si zajistili její přijetí a udrželi si své postavení mezi ostatními členy. Skupinové prostředí vede k posílení konformity, loajality a ochoty podílet se na jednání, které by jedinec mimo skupinu neuskutečnil. V důsledku těchto skupinových procesů dochází k oslabení individuální odpovědnosti a zvyšuje se pravděpodobnost zapojení jedince do protiprávního jednání.⁷³

3.5.2 Základní typologie pachatelů v kontextu skupiny

Zapojení jedince do protiprávního jednání, nelze chápat jako jednotný proces, neboť jednotliví členové skupiny se liší mírou aktivity, iniciativy a delikventního chování. Kriminologické poznatky ukazují, že v rámci skupiny dochází k diferenciaci rolí, kdy někteří jedinci vystupují aktivněji a podílejí se na organizaci nebo iniciaci protiprávního jednání, zatímco jiní zauímají spíše pasivnější a podřízené postavení. Skupinové prostředí přitom významně ovlivňuje chování jedince, jeho vnímání odpovědnosti a postoj k protiprávnímu jednání. Kriminální jednání je tak výsledkem vzájemného působení individuálních charakteristik a vlivu skupinové dynamiky, která strukturuje chování a postavení jednotlivých členů skupiny.

Typologie pachatelů v kontextu skupiny vychází z předpokladu, že kriminální jednání je výsledkem vzájemného působení individuálních charakteristik jedince a skupinových vlivů. Kriminologie poukazuje na skutečnost, že skupina vytváří vlastní normy a hodnoty, které mohou podporovat nebo legitimizovat protiprávní jednání, přičemž jednotliví členové se těmto normám přizpůsobují v závislosti na svém postavení a vztahu ke skupině. Rozdíly mezi jednotlivými členy se projevují nejen v míře jejich zapojení do delikventního jednání, ale také ve způsobu, jakým vnímají svou odpovědnost a ospravedlňují vlastní jednání v rámci skupiny.⁷⁴

Dominantní aktér skupiny představuje jedince, kteří zauímají výraznější postavení a disponují větším vlivem na ostatní členy. Tito jedinci se podílejí na utváření skupinových norem a ovlivňují chování ostatních členů skupiny, přičemž jejich jednání může sloužit jako model pro ostatní. Díky svému postavení mohou iniciovat nebo podporovat protiprávní jednání a přispívat k jeho legitimizaci v rámci skupiny. Jejich vliv

---

⁷³ Srov. VÁLKOVÁ, H., KUČHTA, J., HULMÁKOVÁ, J. a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 3. vyd. Praha: C. H. Beck, 2019. s. 167.

⁷⁴ Srov. tamtéž. s. 167.

je založen především na neformální autoritě, sociálním statutu a schopnosti ovlivňovat sociální procesy.⁷⁵

Aktivní spolupachatel tvoří další skupinu osob, kteří se přímo podílejí na delikventním jednání, avšak jejich role je více ovlivněna skupinovým prostředím než vlastní iniciativou. Tito členové jednají v souladu se skupinovými normami a očekáváními a jejich zapojení je často motivováno snahou o přijetí, uznání nebo udržení postavení ve skupině. Skupinová dynamika přitom může vést k oslabení individuální odpovědnosti, protože jednání je vnímáno jako kolektivní aktivita, za kterou nenese odpovědnost jedinec, ale skupina jako celek.⁷⁶

Pasivní nebo podporující člen skupiny existuje vedle aktivních jedinců, který se na delikventním jednání nepodílí přímo, avšak jeho postoj přispívá k udržování protiprávního stavu. Tito členové mohou tolerovat protiprávní jednání, nevymezují se vůči němu a svým postojem přispívají k jeho normalizaci v rámci skupiny. Skupinové prostředí tak vytváří normativní rámec, ve kterém je delikventní jednání vnímáno jako přijatelné, což přispívá k jeho dalšímu šíření a stabilizaci.⁷⁷

Zranitelný člen skupiny představuje specifickou kategorii, jenž tvoří zvlášť citlivý jedinci na vliv sociálního prostředí a snadno přebírají vzorce chování dominantních členů skupiny. Jejich zapojení do delikventního chování je často důsledkem sociálního učení a snahy o začlenění do skupiny, přičemž jejich jednání je výrazně ovlivněno sociálními vztahy a skupinovými normami.⁷⁸

3.5.3 Psychologické mechanismy udržující skupinové delikventní chování

Skupinové delikventní chování je udržováno souborem psychologickým mechanismů, které ovlivňují vnímání, rozhodování a chování jednotlivých členů skupiny. Sociální psychologie zdůrazňuje význam jedince přizpůsobit své chování postoje normám skupiny, aby si zajistil její přijetí a vyhnul se odmítnutí. Tento proces je úzce spojen s normativním tlakem, kdy jedinec potlačuje vlastní postoje a přizpůsobuje se očekávání skupiny. V důsledku tohoto může docházet k oslabení individuálního

---

⁷⁵ Srov. VÁLKOVÁ, H., KUČTA, J., HULMÁKOVÁ, J. a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 3. vyd. Praha: C. H. Beck, 2019. s. 170.

⁷⁶ Srov. tamtéž s. 170.

⁷⁷ Srov. tamtéž s. 173.

⁷⁸ Srov. tamtéž s. 172.

morálního úsudku a k přijetí chování, které by jedinec mimo skupinový kontext nepovažoval za přijatelné.⁷⁹

3.5.4 Význam typologie pachatelů pro prevenci a intervenci

Poznání typologie pachatelů a jejich postavení ve skupině představuje důležitý předpoklad pro efektivní prevenci a intervenci rizikového a delikventního chování. Rizikové chování je významně ovlivněno sociálním prostředním a vrstevnickými vztahy, přičemž skupina může působit jako faktor, který toto chování podporuje a stabilizuje. Preventivní jednání zaměřená výhradně na jednotlivce bez zohlednění jeho sociálních vazeb mají omezenou účinnost, protože nepostihují skupinové normy a mechanismy, jenž se podílejí na udržování rizikového chování. Efektivní prevence proto vyžaduje porozumění sociálním vztahům a postavení jednotlivce ve skupině.⁸⁰

Z hlediska preventivního působení je důležité identifikovat klíčové členy skupiny, zejména jedince s vyšším sociálním vlivem, kteří mohou významně ovlivňovat postoje a chování ostatních. Současně je vhodné zaměřit se na podporu jedinců, kteří jsou více ovlivnitelní skupinovým tlakem, a posilovat jejich sociální dovednosti a schopnost odolávat negativním vlivům. Diferencovaný přístup umožňuje lépe reagovat na specifické potřeby jednotlivých členů skupiny a zvyšuje účinnost preventivních opatření.⁸¹

Z kriminologického hlediska je porozumění sociálním vztahům a postavení jedince ve skupině důležité pro pochopení vzniku a udržování delikventního chování. Skupinové prostředí má vliv na chování jednotlivce, přičemž jeho zapojení do protiprávních aktivit je podmíněno nejen individuálními charakteristikami, ale i vlivem sociálních vazeb a skupinových norem. Preventivní a intervenční opatření proto musí zohledňovat sociální prostředí, ve kterém se jedinec nachází, a zaměřit se nejen na jednotlivce, ale i na jeho okolí. Důležitou roli přitom hraje spolupráce rodiny, školy a dalších institucí, která přispívá k omezení rizikového chování a podporuje pozitivní sociální vývoj jedince.⁸²

---

⁷⁹ Srov. VÝROST, J., SLAMĚNÍK, I., SOLLÁROVÁ, E. *Sociální psychologie*. Praha: Grada, 2019. s. 287.

⁸⁰ Srov. MIOVSKÝ, M. a kol. *Prevence rizikového chování ve školství*. Praha: Univerzita Karlova. 1. lékařská fakulta, 2015. s. 97.

⁸¹ Srov. KALINA, K. a kol. *Klinická adiktologie*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing a.s., 2015. s. 93.

⁸² Srov. VÁLKOVÁ, H., KUČHTA, J., HULMÁKOVÁ, J. a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 3. vyd. Praha: C. H. Beck, 2019. s. 175.

4 Právní rámec institucionální praxe v České republice

Právní úprava problematiky OPL v ČR je součástí širší trestní politiky státu a zahrnuje soubor trestněprávních, správněprávních a preventivních opatřeních. Tato opatření jsou zaměřena nejen na postih protiprávního jednání, ale také na ochranu veřejnosti, zejména dětí a mladistvých, jenž představují zvlášť zranitelnou skupinu. Významnou roli v tomto systému hrají instituce podílející se na prevenci a výchovném působení, především školy, které se podílejí na formování postojů a prevenci rizikového chování u mladistvých.⁸³

4.1 Trestně právní úprava vztahující se k OPL (základní skutkové podstaty)

Základním právním předpisem upravující trestněprávní odpovědnost v oblasti OPL je zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník (dále jen TZ). Klíčová ustanovení jsou obsažena zejména v § 283 – 287 TZ, která postihují různé formy nedovoleného nakládání s OPL, včetně jejich výroby, přechovávání, pěstování, zprostředkování nebo šíření. Tato ustanovení představují základní právní nástroj ochrany společnosti před drogovou kriminalitou.⁸⁴

Ustanovení dle § 283 TZ představuje základní skutkovou podstatu drogové kriminality. Postihuje neoprávněné nakládání s OPL, zejména jejich výrobu, dovoz, vývoz, nabídku, zprostředkování, prodej nebo jiné opatření jinému. Tedy skutková podstata je koncipována alternativně, takže k jejímu naplnění postačuje uskutečnění kteréhokoli ze zákonem vyjmenovaných jednání. Jedná se o trestný čin komisi, spáchaný aktivním konáním, přičemž zákon nevyžaduje soustavnost ani opakovanost jednání; postačí i jednorázové předání látky jiné osobě. Pojem “jinak jinému opatří” je vykládán široce a zahrnuje i bezúplatné předání.⁸⁵

Při posuzování závažnějších forem trestného činu je rozhodující rozsah jednání. Ten se neodvíjí jen od množství látky, ale i od dalších okolností, zejména způsobu

⁸³ Srov. VÁLKOVÁ, H., KUČTA, J., HULMÁKOVÁ, J. a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 3. vyd. Praha: C. H. Beck, 2019. s. 287.

⁸⁴ Srov. JELÍNEK, J. a kol. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. 9. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2022. s. 439-440.

⁸⁵ Srov. tamtéž s. 439-440.

nakládání, počtu osob, kterým byla látka určena, délky trvání činu a případného prospěchu. Přísněji je posuzováno rovněž spáchání činu jako člen organizované zločinecké skupiny, která je charakterizována koordinovaností a dělbou činností mezi více osobami.⁸⁶

Navazující skutkové podstaty:

- **§ 284 TZ – Přechovávání OPL a jedu**, který upravuje přechovávání OPL pro vlastní potřebu a představuje ve vztahu k § 283 TZ privilegovanou skutkovou podstatu postihující méně závažné formy drogové kriminality. Objektivní stránka spočívá ve faktickém držení návykové látky v množství větším než malém, přičemž rozhodující je, že látka není určena k dalšímu šíření. Přechováváním se rozumí stav, kdy má pachatel látku ve své moci a může s ní nakládat. Zásadní význam má rozlišení přechovávání pro vlastní potřebu a přechovávání pro jiného, které již naplňuje znaky přísnější skutkové podstaty podle § 283 TZ. Pojem “množství větší než malé” je konkretizován prováděcím právním předpisem a jednání je postižitelné při úmyslném zavinění.⁸⁷
- **§ 285 TZ – Nedovolené pěstování rostlin obsahujících OPL**, představuje samostatnou skutkovou podstatu postihující neoprávněnou primární produkci drogy. Objektivní stránka spočívá v pěstování takových rostlin bez zákonného oprávnění, přičemž trestnost činu je založena již samotným pěstováním, aniž by bylo nutné, aby došlo k následné výrobě či distribuci návykové látky. Rozhodující je skutečnost, že jde o rostliny obsahující OPL ve smyslu příslušného prováděcího právního předpisu. Při posuzování závažnosti jednání se přihlíží zejména k množství pěstovaných rostlin a úču jejich pěstování. Trestný čin je úmyslný a dopadá na jednání směřující k neoprávněnému získávání návykových látek již ve fázi jejich produkce.⁸⁸
- **§ 286 TZ – Výroba a držení předmětu k nedovolené výrobě OPL a jedu**, přičemž smyslem této právní úpravy je postihnout jednání již ve fázi přípravy drogové trestné činnosti, tedy ještě před samotnou výrobou návykové látky. Objektivní stránka spočívá v nakládání se zařízením, chemickými látkami či jinými prostředky způsobilými k výrobě drogy, přičemž rozhodující je jejich

---

⁸⁶ Srov. JELÍNEK, J. a kol. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. 9. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2022. s. 442-444.

⁸⁷ Srov. tamtéž s. 441-442.

⁸⁸ Srov. tamtéž s. 445-446.

určení k takové výrobě. Nestací pouhé držení běžně dostupných předmětů; musí být prokázán úmysl jejich využití k nedovolené výrobě. Trestný čin je úmyslná a směřuje k ochraně společnosti před rozvojem drogové kriminality již v jejím počátečním stádiu.⁸⁹

- **§ 287 TZ – Šíření toxikomanie**, skutková podstata uvedeného trestného činu spočívá ve svádění jiného ke zneužívání jiné návykové látky než alkoholu, v jeho podněcování nebo podporování, případně v jiné formě propagace takového jednání. Objektivní stránka může být naplněna jak individuálním působením na konkrétní osobu, tak i veřejným šířením prostřednictvím médií nebo veřejně přístupné počítačové sítě. Trestnost není podmíněna tím, že skutečně došlo k užití návykové látky; postačuje samotné svádění či podpora. Přísněji je posuzováno spáchání činu vůči dítěti nebo jako člen organizované skupiny. Trestný čin je úmyslný a směřuje k ochraně veřejného zdraví a mravního vývoje zejména mladistvých osob.⁹⁰

4.2 Specifika odpovědnosti mladistvých (mládež, přestupky vs. trestné činy)

Specifika trestní odpovědnosti jsou v českém právu založena na kombinaci trestního zákoníku a zákona číslo 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže (dále jen ZSM). Mladistvým se rozumí osoba, která v době spáchání činu dovršila patnáctý rok věk, ale nedovršila osmnácti let.⁹¹

Komentář k ZSM zdůrazňuje, že věk pachatele je klíčovým hlediskem při ukládání opatření a posuzování jeho protiprávního jednání. Účelem opatření ukládaných mladistvým je především pozitivně ovlivnit jejich další vývoj, přispět k předcházení dalšímu protiprávnímu jednání a podpořit jejich sociální začlenění. Při rozhodování soud přihlíží k osobnosti mladistvého, jeho rozumové a mravní vyspělosti, osobním vlastnostem a prostředí, z něhož pochází.⁹²

---

⁸⁹ Srov. JELÍNEK, J. a kol. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. 9. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2022. s. 447-448.

⁹⁰ Srov. tamtéž s. 449-451.

⁹¹ Viz § 1 a § 2 zákon č. 218/2003 Sb. o soudnictví ve věcech mládeže, ve znění pozdějších předpisů.

⁹² Srov. JELÍNEK, J. a kol. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. 9. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2022. s. 1343.

Zákon vychází z principu individuálního přístupu k mladistvému, kdy ukládaná opatření mají primárně výchovný charakter a sledují především nápravu a resocializaci mladistvého, nikoli pouze represivní postih. Při ukládání opatření soud zohledňuje také dosavadní způsob života mladistvého a možnosti jeho nápravy, přičemž volí takové opatření, které nejlépe odpovídají jeho osobnosti a napomáhá jeho dalšímu pozitivnímu vývoji.⁹³

4.3 Povinnosti školy a možnosti řešení (školní řád, metodické postupy, oznamovací povinnost)

Škola jakožto výchovná a vzdělávací instituce nese odpovědnost za zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků a studentů po dobu jejich vzdělávání a při činnostech s ním souvisejících. Její povinností je vytvářet podmínky pro bezpečné prostředí a přijímat opatření k předcházení vzniku rizikového chování. Současně je škola povinna zajišťovat dohled nad žáky a poskytovat jim nezbytné informace k zajištění jejich bezpečnosti a ochrany zdraví. Tito povinnosti vyplývají z právní úpravy stanovené školským zákonem, který ukládá školám povinnost aktivně zajišťovat bezpečnost a ochranu zdraví žáků a předcházet ohrožujícím situacím.⁹⁴

4.3.1 Školní řád jako základní preventivní nástroj

Školní řád představuje základní interní normativní dokument školy, který stanoví podrobnosti k výkonu práv a povinností žáků a upravuje pravidla jejich chování ve školním prostředí. Současně obsahuje ustanovení zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků a stanoví pravidla pro ukládání výchovných opatření.⁹⁵

Ve školním řádu, jak je výše uvedeno, může škola stanovit konkrétní pravidla chování žáků a opatření k zajištění jejich bezpečnosti a ochrany zdraví. Ve vztahu k OPL tak může školní řád upravovat zejména zákaz jejich držení, užívání nebo jiné formy

---

⁹³ Srov. JELÍNEK, J. a kol. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. 9. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2022. s. 1340-1341.

⁹⁴ Viz § 29 zákon č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání.

⁹⁵ Viz § 30 zákon č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání.

nevhodného chování ve školním prostředí a při školních akcích, postup školy při porušení těchto povinností a pravidla při ukládání výchovných opatření.⁹⁶

Z hlediska preventivního působení školy je nezbytné, aby pravidla stanovená školním řádem nebyla pouze formální, ale aby jeho obsah byl žáků srozumitelně vysvětlený a důsledně uplatňován v praxi. Jasně formulovaná a srozumitelná pravidla představují důležitý nástroj prevence rizikového chování a přispívají k vytváření bezpečného školního prostředí a k výchovnému působení školy.⁹⁷

4.3.2 Metodické postupy školy při podezření na OPL

Při podezření na užívání nebo distribuci OPL je škola povinna postupovat v souladu s metodickým doporučením Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, která stanovují základní rámec preventivních a intervenčních opatření. Pedagogický pracovník je povinen především zajistit bezpečnost a ochranu zdraví žáků a zabránit dalšímu možnému ohrožení. Následně je nutné informovat vedení školy, které koordinuje další postup v souladu s vnitřními předpisy školy. V případě nezletilých žáků škola informuje jejich zákonné zástupce a dle závažnosti situaci může spolupracovat s orgánem sociálně-právní ochrany dětí (dále jen OSPOD). Cílem těchto opatření je zajistit ochranu zdraví žáků a současně zajistit výchovné a preventivní řešení vzniklé situace.⁹⁸

4.3.3 Oznamovací povinnost a hranice odpovědnosti školy

Zvláštní pozornost si zaslouží otázka oznamovací povinnosti školy. Z hlediska trestního práva vzniká oznamovací povinnost v případě, kdy se osoba hodnověrným způsobem dozví o skutečnostech nasvědčujících spáchání trestného činu. Pro vznik této povinnosti není nutné, aby byly známy všechny okolnosti trestného činu, postačuje existence věrohodných informací, které nasvědčují tomu, že trestný čin byl spáchán.⁹⁹

Samotné užívání OPL nemusí vždy naplňovat znaky trestného činu dle ust. § 283 tr. zákoníku, jakýkoli prvek distribuce, zprostředkování nebo zapojení více osob již

---

⁹⁶ Viz § 30 a § 31 zákon č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání.

⁹⁷ Srov. MIOVSKÝ, M. a kol. *Prevence rizikového chování ve školství*. Praha: Univerzita Karlova. 1. lékařská fakulta, 2015. s. 78.

⁹⁸ Srov. MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních*. Praha: MŠMT, 2010. s. 19.

⁹⁹ Srov. JELÍNEK, J. a kol. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. 9. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2022. s. 569.

zpravidla zakládá trestní odpovědnost. V takových případech není na místě řešit situaci výhradně v rámci školních kázeňských opatření.¹⁰⁰

Při posuzování protiprávního jednání souvisejícího s OPL je nezbytné zohlednit konkrétní okolnosti případu, zejména rozsah jednání, množství látky, způsob nakládání a další relevantní skutečnosti, které ovlivňují závažnost činu a jeho společenskou škodlivost.¹⁰¹

4.3.4 Spolupráce s dalšími institucemi

Efektivní řešení výskytu OPL ve školním prostředí je založeno na spolupráci školy s dalšími institucemi, zejména s OSPOD, Policií České republiky a odbornými poradenskými službami. Tato spolupráce zajistit ochranu nezletilých žáků, odborné posouzení vzniklé situace a přijetí odpovídajících preventivních a výchovných opatření.¹⁰²

Z hlediska institucionální praxe je zdůrazňováno, že cílem zásahu školy není primárně represivní postih, ale ochrana zdraví a bezpečnosti dítěte a prevence dalšího rizikového chování.¹⁰³

4.4 Role Policie ČR, OSPOD, PMS a adiktologických služeb

Řešení rizikového chování, kam distribuce OPL spadá, je v ČR založeno na principu meziinstitucionální spolupráce, která propojuje represivní, preventivní, sociálně-právní a terapeutické složky systému. Do tohoto systému jsou zapojeny zejména školy, OSPOD, Policie ČR a odborná poradenská a zdravotnická zařízení. Cílem spolupráce je zajistit ochranu dítěte, přispět k řešení vzniklé situace a minimalizovat dopady rizikového chování na další vývoj.¹⁰⁴

---

¹⁰⁰ Srov. JELÍNEK, J. a kol. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. 9. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2022. s. 440.

¹⁰¹ Srov. tamtéž s. 443.

¹⁰² Srov. MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních*. Praha: MŠMT, 2010. s. 16.

¹⁰³ Srov. tamtéž s. 13.

¹⁰⁴ Srov. MIOVSKÝ, M. a kol. *Prevence rizikového chování ve školství*. Praha: Univerzita Karlova. 1. lékařská fakulta, 2015. s. 110.

4.4.1 Policie České republiky (PČR)

Policie ČR je bezpečnostním sborem, jehož úkolem je chránit bezpečnost osob a majetku, předcházet trestné činnosti, odhalovat trestné činy a zjišťovat jejich pachatele. Tyto činnosti policie vykonává v rámci své zákonné působnosti při ochraně veřejného pořádku a bezpečnosti osob.¹⁰⁵

V případě podezření na distribuci nebo jiné nakládání s OPL ve školním prostředí škola spolupracuje s PČR, která je oprávněna provádět úkony směřující k objasnění takového jednání. PČR se podílí na řešení těchto situací a současně spolupracuje se školou při zajištění ochrany žáků a řešení závažných případů rizikového chování.¹⁰⁶

4.4.2 Orgán sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD)

Orgán sociálně-právní ochrany dětí vystupuje jako klíčová subjekt při ochraně práv a oprávněných zájmů nezletilých osob a poskytuje dítěte a jeho rodině potřebnou pomoc směřující k zajištění jeho příznivého vývoje. V rámci své působnosti spolupracuje s dalšími orgány veřejné moci, včetně orgánů činných v trestním řízení, a přijímá opatření k ochraně dítěte a prevenci dalšího ohrožení jeho vývoje.¹⁰⁷

4.4.3 Role Probační a mediační služby (PMS)

Probační a mediační služba je upravena zákonem číslo 257/2000 Sb., o probační a mediační službě, přičemž představuje státní orgán působící v oblasti trestního řízení, jehož cílem je přispívat k ochraně společnosti zajišťovat výkon probace a mediace a podílet se na řešení trestních věcí. Současně napomáhá resocializaci pachatelů a sleduje jejich chování v průběhu trestního řízení nebo po jeho skončení, přičemž spolupracuje se soudy a jinými orgány veřejné moci¹⁰⁸.

Ve vztahu k mladistvým pachatelům plní PMS významnou úlohu zejména prostřednictvím výkonu probace a mediace. V rámci své působnosti sleduje a kontroluje chování obviněného nebo odsouzeného, napomáhá jeho resocializaci a přispívá k vedení řádného života. Současně zajišťuje mediaci mezi pachatelem a poškozeným a podílí se

---

¹⁰⁵ Viz § 2 zákon č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky.

¹⁰⁶ Srov. MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních*. Praha: MŠMT, 2010. s. 16.

¹⁰⁷ Srov. NOVOTNÁ, V. a kol. *Zákon o sociálně-právní ochraně dětí. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2022, s. 34.

¹⁰⁸ Viz § 1a § 2 zákon č. 257/2000 Sb. o probační a mediační službě a o změně zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy ČR, ve znění pozdějších předpisů.

na trestním řízení způsobem, který podporuje začlenění pachatele do společnosti a přispívá k ochraně společnosti.¹⁰⁹

4.4.4 Role adiktologických služeb

Adiktologické služby představují odborný pilíř v oblasti prevence rizikového chování a poskytují odborné preventivní, poradenské a intervenční činnosti zaměřené na osoby ohrožené závislostním chováním. Tyto služby se podílejí na řešení rizikového chování a přispívají k ochraně zdraví a reintegraci takto ohrožených jedinců.¹¹⁰

V kontextu dlouhodobého řešení drogové problematiky jsou adiktologické služby klíčové, neboť se zaměřují nejen na léčbu závislostního chování a jeho následků, ale také na prevenci a včasnou intervenci, která může zabránit dalšímu rozvoji závislosti a stabilizovat sociální fungování jedince. Tento přístup je zvláště významný u mladistvých osob, u nichž může včasná odborná pomoc přispět k omezení rizikového chování a podpořit jejich další zdravý vývoj.¹¹¹

Drogová kriminalita není pouze právní problém, ale společenský a zdravotní rozměr. Z tohoto důvodu její řešení vyžaduje vedle právních opatření, rovněž zapojení odborných preventivních, zdravotnických a terapeutických služeb zaměřených na řešení závislostního chování.¹¹²

---

¹⁰⁹ Viz § 1, § 2 a § 4 zákon č. 257/2000 Sb. o probační a mediační službě a o změně zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy ČR, ve znění pozdějších předpisů.

¹¹⁰ Srov. MIOVSKÝ, M. a kol. *Prevence rizikového chování ve školství*. Praha: Univerzita Karlova. 1. lékařská fakulta, 2015. s. 107.

¹¹¹ Srov. KALINA, K. a kol. *Klinická adiktologie*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing a.s., 2015. s. 31.

¹¹² Srov. VÁLKOVÁ, H., KUČHTA, J., HULMÁKOVÁ, J. a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 3. vyd. Praha: C. H. Beck, 2019. s. 343.

5 Město Pardubice

5.1 Charakteristika města a školské sítě (ZŠ/SŠ, struktura)

Pardubice jako statutární město představují regionální centrum, které soustřeďuje vzdělávací instituce a široké spektrum veřejných služeb. Město zároveň vytváří zázemí pro školství a volnočasové aktivity dětí a mládeže, čímž plní důležitou obslužnou funkci nejen pro své obyvatele, ale i pro širší okolí.¹¹³

Z kriminologického hlediska představuje městské prostředí, prostor se zvýšenou koncentrací obyvatel a sociálních interakcí, což může vytvářet podmínky pro vznik a rozvoj rizikového a delikventního chování. Přítomnost většího počtu mladých osob, včetně žáků a studentů z různých lokalit, zvyšuje intenzitu sociálních kontaktů a může ovlivňovat vznik a šíření protiprávního jednání, včetně drogové kriminality.¹¹⁴

Školská síť města Pardubic zahrnuje základní školy zřizované městem, jejichž přehled je dostupný na oficiálních stránkách města. Vedle základních škol působí ve městě i střední školy a další vzdělávací instituce. Součástí školního prostředí jsou rovněž pedagogičtí pracovníci zaměřeni na podporu žáků, včetně školních metodiků prevence, výchovných poradců a dalších odborných pracovníků dle možností jednotlivých škol.¹¹⁵

5.2 Riziková místa a lokality z hlediska prevence a bezpečnosti

Z hlediska prevence kriminality je důležité zaměřit pozornost na konkrétní situace a prostředí, ve kterých může docházet ke vzniku protiprávního jednání. Situační prevence kriminality vychází z principu, že kriminalita je podmíněna konkrétními okolnostmi, místem a časem, a proto se prevence zaměřuje na identifikaci a omezení podmínek, které mohou takové jednání usnadňovat. Preventivní opatření jsou orientována na úpravu

---

¹¹³ Srov. STATUTÁRNÍ MĚSTO PARDUBICE. *Akční plán na školní rok 2025/2026* [online pdf]. Oficiální web města Pardubice [cit. 2026-02-15]. Dostupné z: <https://www.pardubice.eu/akcni-plan-na-skolni-rok-2025-2026>.

¹¹⁴ Srov. VÁLKOVÁ, H., KUČHTA, J., HULMÁKOVÁ, J. a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 3. vyd. Praha: C. H. Beck, 2019. s. 229.

¹¹⁵ Srov. STATUTÁRNÍ MĚSTO PARDUBICE. *Školství* [online]. Oficiální web města Pardubice [cit. 2026-02-15]. Dostupné z: <https://www.pardubice.eu/skolstvi>.

prostředí, posílení dohledu a omezení příležitostí k protiprávnímu jednání, zejména ve veřejných prostorech a dalších místech s vyšší koncentrací osob nebo nižší mírou sociální kontroly.¹¹⁶

Za typické preventivně významné kontexty lze (obecně) považovat:

- **místa s vysokou fluktuací a anonymitou:** zejména se jedná o frekventované veřejné prostory a místa s intenzivním pohybem osob (např. okolí dopravních uzlů, zastávky MHD, centra, nákupní zóny atd.),¹¹⁷
- **prostory pro trávení volného času mládeže:** zde probíhají sociální interakce a vrstevnické vztahy mimo přímý dohled dospělých, které mohou podporovat vznik a rozvoj rizikového chování. Příkladem takových prostor mohou být parky, sportoviště, okolí kulturních akcí atd.
- **okraje školních areálů a „školní trasy“:** místa, kde se žáci shromažďují před/po vyučování mimo přímý dohled pedagogických pracovníků,¹¹⁸
- **online prostředí** navázané na lokální komunitu: domlouvání předání, sdílení kontaktů, „nabídky“ v uzavřených skupinách.¹¹⁹

5.3 Dostupné služby a instituce v Pardubicích

V Pardubicích je dostupná síť služeb zaměřených na prevenci a řešení závislostního chování, která zahrnuje nízkoprahové služby, poradenské služby, terénní programy, ambulantní adiktologickou péči, krizovou pomoc a navazující sociální služby. Tyto služby tvoří komplexní systém pomoci osobám ohroženým závislostním chováním a jejich rodinám a jsou poskytovány specializovanými zdravotními a sociálními zařízeními v regionu.

---

¹¹⁶ Srov. MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Situační prevence kriminality* [online]. Oficiální web Ministerstva vnitra ČR [cit. 2026-02-15]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/situačni-prevence-kriminality.aspx>.

¹¹⁷ Srov. VÁLKOVÁ, H., KUČHTA, J., HULMÁKOVÁ, J. a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 3. vyd. Praha: C. H. Beck, 2019. s. 229.

¹¹⁸ Srov. MIOVSKÝ, M. a kol. *Prevence rizikového chování ve školství*. Praha: Univerzita Karlova. 1. lékařská fakulta, 2015. s. 109.

¹¹⁹ Srov. tamtéž s. 111.

Konkrétní služby přímo v Pardubicích mezi než patří například:

- Kontaktní a poradenské centrum Pardubice,
- Terénní program Pardubického kraje,
- Protialkoholní a protitoxikomanická záchytná stanice Pardubice,
- Psychiatrická a AT ambulance Pardubice,
- Ambulantní centrum Pardubice, které poskytuje sociální a adiktologické služby osobám ohroženým závislostí.¹²⁰

---

¹²⁰ Srov. NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOTI. *Mapa pomoci* [online]. Oficiální web drogy-info [cit. 2026-02-15]. Dostupné z: <https://www.drogy-info.cz/mapa-pomoci>.

6 Výzkumné šetření (metodika a výsledky)

Praktická část bakalářské práce je zaměřena na empirické zjištění rozsahu a vybraných podob distribuce OPL mezi žáky a studenty ve městě Pardubice. V návaznosti na hlavní cíl práce, kterým je zhodnotit a situaci na vybraných základních a středních školách, je výzkumné šetření koncipováno tak, aby zachytilo jak zkušenosti samotných žáků a studentů s OPL ve školním prostředí, tak i širší kontext rizikových faktorů a vnímané účinnosti preventivních opatření.

Základní výzkumnou metodou bylo anonymní dotazníkové šetření, jehož smyslem bylo získat kvantitativní přehled o zkušenostech respondentů s užíváním a dostupností OPL, včetně situací, kdy jim byla látka nabízena, a o jejich vnímání prevence ve škole. Anonymní forma dotazníku byla zvolena s ohledem na citlivost tématu a předpoklad, že respondentům umožní otevřeněji sdělovat zkušenosti spojené s rizikovým chováním ve školním prostředí.

Dotazníkové šetření bylo doplněno kvalitativní částí výzkumu formou polostrukturovaných rozhovorů s odborníky, kteří se s drogovou problematikou ve školách setkávají v rámci své profesní praxe (školní metodik prevence, zástupci Policie ČR a městské policie, pracovníci neziskové organizace zaměřené na prevenci a další odborníci). Smyslem rozhovorů bylo doplnit kvantitativní zjištění o hlubší pohled na způsoby výskytu a distribuce OPL, preventivní opatření škol, postupy při záchytu a bariéry, které mohou snižovat účinnost prevence.

Výsledková část této kapitoly následně prezentuje vybrané deskriptivní ukazatele (četnosti a podíly) vztahující se k užívání OPL a zkušenosti s jejich nabídkou ve školním prostředí, včetně srovnání mezi skupinami respondentů ze základních a středních škol. Získané poznatky jsou interpretovány v návaznosti na cíle práce a zasazeny do kontextu poznatků z kvalitativní části výzkumu a institucionální praxe v oblasti prevence.

6.1 Výzkumné otázky a hypotézy

V návaznosti na cíl praktické části, kterým je zjistit rozsah zkušeností žáků a studentů s OPL ve školním prostředí, dále identifikovat vybrané projevy

nabídky/distribuce a související rizikové faktory a posoudit vnímání školních preventivních opatření, byly stanoveny následující výzkumné otázky a hypotézy.

Výzkumné otázky

VO1 (výzkumná otázka): Jaký je podíl žáků základních škol a studentů středních škol se zkušeností s užíváním OPL?

VO2: Jak často se respondenti setkávají s nabídkou OPL ve školním prostředí nebo v jeho bezprostředním okolí a jak tato zkušenost souvisí s užíváním OPL?

VO3: Kdo je nejčastějším zdrojem nabídky OPL (vrstevníci, starší studenti, osoby mimo školu apod.)?

VO4: Jaké rizikové faktory (zejména vrstevnický vliv) souvisejí se zkušeností s užíváním OPL?

VO5: Jak respondenti vnímají školní prevenci a souvisí důvěra v preventivní opatření s tolerancí k užívání OPL ve škole?

Hypotézy

Na základě uvedených výzkumných otázek byly formulovány následující hypotézy:

H1 (hypotéza): Podíl respondentů se zkušeností s užíváním OPL je u studentů středních škol vyšší než u žáků základních škol.

H2: Studenti nebo žáci, kterým byla nabídnuta OPL ve školním prostředí nebo v jeho bezprostředním okolí, častěji uvádějí vlastní zkušenost s užíváním OPL než studenti bez zkušenosti s nabídkou.

H3: Nejčastějším zdrojem nabídky OPL jsou vrstevníci (spolužáci nebo starší studenti).

H4: Respondenti, kteří uvádějí vrstevnický vliv (např. motiv “zapadnout”, “kamarádi”) jako důvod užívání, častěji uvádějí zkušenost s užíváním OPL?

H5: Nižší důvěra ve školní preventivní opatření souvisí s tím, že žáci a studenti častěji uvádějí, že nevědí, na koho se obrátit, pokud by jim někdo nabízel drogy.

6.2 Výzkumný nástroj – anonymní dotazník

Pro realizaci výzkumu byl použit **anonymní dotazník**, který byl určen žákům 8 a 9 tříd základních škol a studentům středních škol. Dotazník byl koncipován jako strukturovaný nástroj obsahující převážně **uzavřené a polouzavřené otázky**, doplněné jednou otázkou otevřenou. Cílem dotazníku bylo zjistit zkušenosti respondentů zejména s OPL, jejich vnímání dostupnosti drog ve školním prostředí a postoje k preventivním opatřením realizovaným školami.

Dotazník byl rozdělen do **pěti tematických částí**, které se zaměřovaly na základní charakteristiky respondentů, jejich zkušenosti s OPL, vnímání distribuce drog ve školním prostředí, rizikové faktory a preventivní aktivity škol. Součástí dotazníku byla také otevřená otázka, která umožnila respondentům vyjádřit vlastní názor na možnosti omezení výskytu drog ve školním prostředí. Kompletní znění dotazníku je uvedeno v příloze práce.

6.3 Způsob zpracování dat

Získaná data z dotazníkového šetření byla zpracována pomocí **deskriptivní statistiky**. Odpovědi respondentů byly převedeny do tabulkové podoby a následně vyhodnoceny pomocí **absolutních a relativních četností**, které umožňují vyjádřit početní i procentuální zastoupení jednotlivých odpovědí. Výsledky byly prezentovány pomocí **tabulek a grafů** pro přehlednější interpretaci dat. Odpovědi na otevřenou otázku byly zpracovány **kvalitativním způsobem**, kdy byly tematicky roztríděny do několika podobných kategorií.

6.4 Vyhodnocení a výsledky dotazníku

Hypotéza č. 1: Podíl respondentů se zkušeností s užíváním OPL je u studentů středních škol vyšší než u žáků základních škol.

Table 1: Zkušenost s užíváním OPL dle typu školy

Typ školy	Zkušenost s užíváním OPL – ANO	Zkušenost s užíváním OPL – NE	Celkem
Střední školy (SŠ)	92 (33,2 %)	185 (66,8 %)	277 (100 %)
Základní školy (ZŠ)	9 (11,4 %)	70 (88,6 %)	79 (100 %)

Při analýze dat nebyli respondenti limitováni omezením jednorázovou či opakovanou zkušeností s užíváním OPL. Podíl respondentů se zkušeností s užíváním OPL je u studentů středních škol (33,2%) vyšší než u žáků základních škol (11,4%), což podporuje hypotézu č. 1.

Hypotéza č. 2: Studenti nebo žáci, kterým byla nabídnuta OPL ve školním prostředí nebo v jeho bezprostředním okolí, častěji uvádějí vlastní zkušenost s užíváním OPL než studenti bez zkušenosti s nabídkou.

Table 2: nabídka drogy ve škole a zkušenost studentů středních škol s užíváním OPL

Zkušenost s užíváním OPL	Droga nabídnuta ve škole – ANO	Droga nabídnuta ve škole – NE	Celkem
Ano	27 (32,1 %)	57 (67,9 %)	84 (100 %)
Ne	21 (18,4 %)	93 (81,6 %)	114 (100 %)
Celkem	48 (24,2 %)	150 (75,8 %)	198 (100 %)

Z tabulky vyplývá, že studentů se zkušeností s užíváním OPL byla droga ve škole nabídnuta v 32,1 % případů, zatímco studentům bez zkušenosti s užíváním OPL v 18,4

% případů. Již deskriptivně je tedy patrné, že respondenti se zkušeností s užíváním OPL uvádějí nabídku drog ve škole častěji.

Table 3: nabídka drogy ve škole a zkušenost žáků základních škol s užíváním OPL

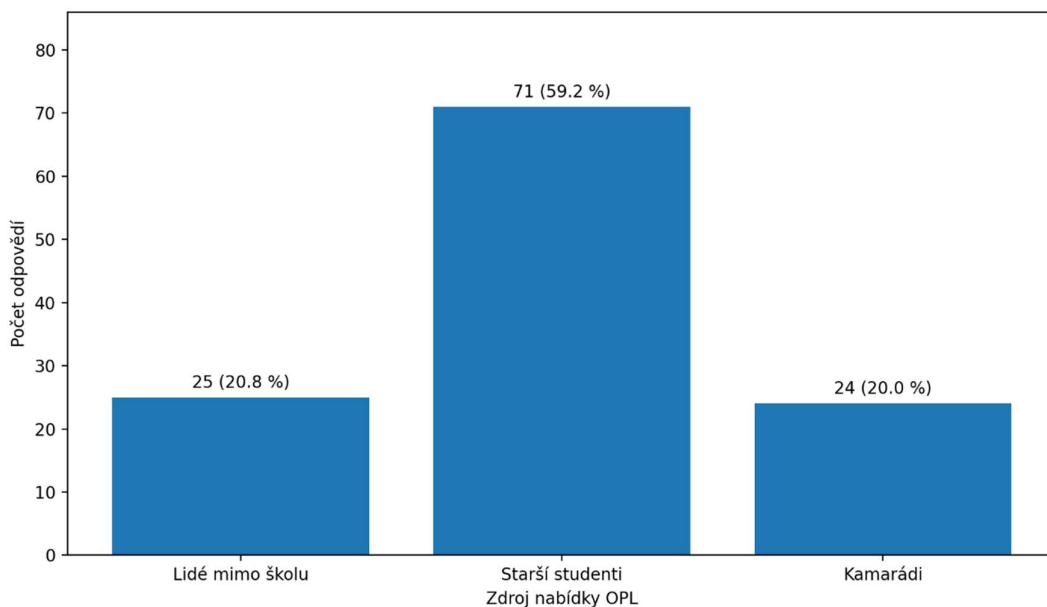
Zkušenost s užíváním OPL	Droga nabídnuta ve škole – ANO	Droga nabídnuta ve škole – NE	Celkem
Ano	3 (33,3 %)	6 (66,7 %)	9 (100 %)
Ne	3 (10,3 %)	26 (89,7 %)	29 (100 %)
Celkem	6 (24,2 %)	32 (75,8 %)	38 (100 %)

Z tabulky je patrné, že žákům se zkušeností s užíváním OPL byla droga ve škole nabídnuta v 33,3 % případů, zatímco žákům bez zkušenosti s užíváním OPL v 10,3 % případů. Deskriptivně tedy data naznačují patrné, že žáci se zkušeností s užíváním OPL uvádějí nabídku drog ve škole častěji.

Data analýzy byla očištěna o odpovědi žáků a studentů (ne)mající zkušenost s OPL, ale odmítli se vyjádřit, zdali jim byla droga nabízena ve škole či jejím blízkém okolí. Blízkým okolím školy byl považován prostor před školou či areál školy. Drogou pro účely analýzy myšleny pouze OPL.

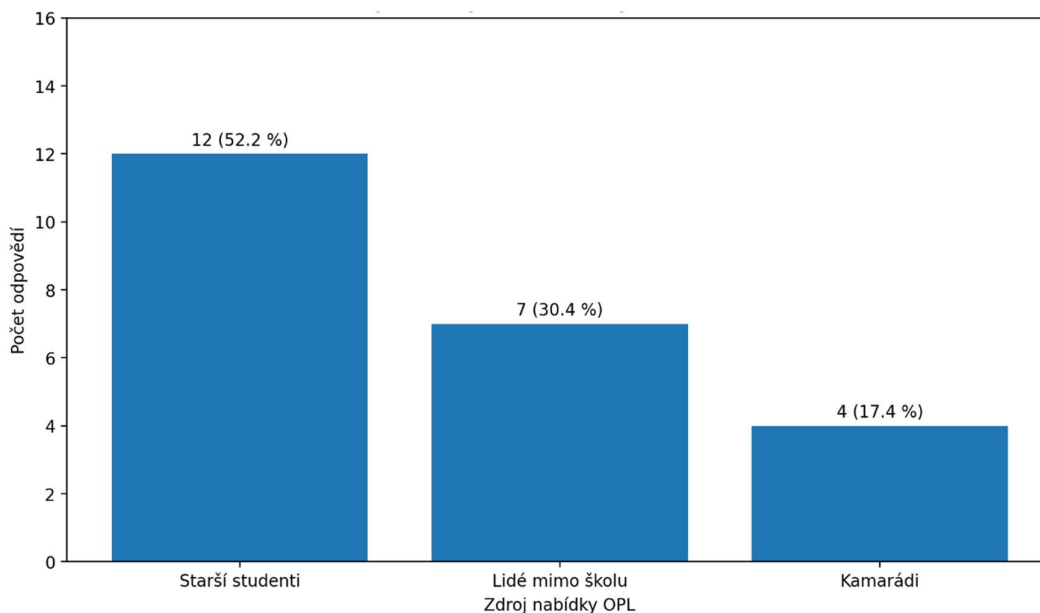
Hypotéza č. 3: Nejčastějším zdrojem nabídky OPL jsou vrstevníci (spolužáci nebo starší studenti).

1: zdroje z nabídky OPL mezi studenty

Graf č. 1 znázorňuje strukturu zdrojů nabídky psychoaktivních látek mezi studenty, kteří uvedli zkušenost s nabídkou OPL. Z výsledků vyplývá, že nejčastějším zdrojem nabídky byli starší studenti, které uvedlo 71 respondentů, což představuje 59,2 % všech odpovědí. Lidé mimo školu byli jako zdroj nabídky označeni 25 respondenty (20,8 %) a kamarádi 24 respondenty (20 %). Na základě těchto zjištění lze konstatovat, že nabídka OPL je mezi studenty spojována s vrstevnickým prostředím, především se staršími studenty.

2: zdroje nabídky OPL mezi žáky základních škol

Graf č.2 znázorňuje na základě deskriptivní analýzy zjištění, že mezi žáky základních škol, kterým byla nabídnuta OPL, převažovali jako zdroj nabídky starší studenti (52,2 %), následovaní lidmi mimo školu (30,4 %) a kamarády (17,4 %). Na základě těchto zjištění lze konstatovat, že u žáků základních škol představují nejčastější zdroj nabídky OPL starší studenti.

Hypotéza č. 4: Respondenti, kteří uvádějí vrstevnický vliv (např. motiv “zapadnout”, “kamarádi”) jako důvod užívání, častěji uvádějí zkušenost s užíváním OPL?

Table 4: zkušenost s užíváním OPL podle motivu (N = 356)

Motiv k užívání OPL	Zkušenost ANO (n)	Zkušenost NE (n)	Celkem (n)
Vliv vrstevníků	58	167	225
Jiný motiv	43	88	131
Celkem	101	255	356

Pro vyhodnocení byly použity absolutní a relativní četnosti. Relativní četnosti byly vypočteny jako podíl počtu odpovědí v dané kategorii a celkového počtu odpovědí ($p = x/n \times 100$).

Hypotéza předpokládala, že respondenti uvádějí vrstevnický vliv jako motiv budou častěji vykazovat zkušenosti s užíváním OPL. Ve skupině respondentů, kteří uvedli vliv vrstevníků (n = 225), činil podíl zkušenosti s užíváním OPL 25,8 % (58 respondentů). Ve skupině respondentů uvádějících jiný motiv (n = 131) činil podíl zkušeností 32,8 % (43 respondentů). Porovnání podílů ukazuje, že zkušenost s užíváním OPL je vyšší u respondentů uvádějících jiný motiv než u respondentů uvádějících vrstevnický vliv, a hypotéza nebyla získanými daty podpořena.

Hypotéza č. 5: Nižší důvěra ve školní preventivní opatření souvisí s tím, že žáci a studenti častěji uvádějí, že nevědí, na koho se obrátit, pokud by jim někdo nabízel drogy.

Data užitá při analýze uvedené hypotézy byla očištěna o odpovědi respondentů, kteří v otázce týkající se důvěře ve školní preventivní program uvedli, že si nejsou jistí, a to v rámci zachování objektivnosti.

Table 5: důvěra ve školní preventivní program x znalost studentů, na koho se ve škole obrátit v případě, že je droga nabízena

Důvěra ve školní preventivní program	Vím, na koho se obrátit (n)	Nevím, na koho se obrátit (n)	Celkem (n)
Důvěra ANO	70	10	80
Důvěra NE	67	42	109
Celkem	137	52	189

Vztah mezi důvěrou ve školní preventivní program a znalostí studentů, na koho se ve škole obrátit v situaci nabídky drogy, byl posouzen pomocí kontingenční tabulky a porovnání relativních četností. Ve skupině studentů, kteří uvedli důvěru ve školní preventivní program (n = 80), odpovědělo 70 respondentů (87,5 %), že vědí, na koho se obrátit, zatímco 10 respondentů (12,5 %) uvedlo, že to neví. Naopak ve skupině studentů, kteří nemají důvěru ve školní preventivní program (n = 109) uvedlo 67 respondentů (61,5 %), že vědí, na koho se obrátit, a 42 respondentů (38,5 %) uvedlo, že to neví. Porovnání podílů ukazuje, že studenti bez důvěry ve školní prevenci častěji uvádějí neznalost postupu (38,5 % vs 12,5 %), což podporuje předpoklad, že nižší důvěra ve školní prevenci se slabší orientací v možnostech pomoci v případě nabídky OPL.

Table 6: důvěra ve školní preventivní program x znalost žáků, na koho se ve škole obrátit v případě, že je droga nabízena

Důvěra ve školní preventivní program	Vím, na koho se obrátit (n)	Nevím, na koho se obrátit (n)	Celkem (n)
---	------------------------------------	--------------------------------------	-------------------

Důvěra ANO	23	0	23
Důvěra NE	23	4	27
Celkem	46	4	50

Vztah mezi důvěrou ve školní preventivní program a znalostí žáků, na koho se ve škole obrátit v případě nabídky drogy, byl posouzen porovnáním podílů „vím/nevím“ ve skupinách respondentů. Ve skupině žáků, kteří uvedli důvěru ve školní preventivní program (n = 23), odpověděli všichni respondenti (100 %), přičemž žádný z žáků neuvedl odpověď „nevím“. Naopak ve skupině žáků bez důvěry ve školní preventivní program (n = 27) uvedlo 23 respondentů (85,2 %), že vědí, na koho se obrátit, a 4 respondenti (14,8 %) uvedli, že to nevědí. Výsledky naznačují, že neznalost postupu se vyskytuje pouze u žáků bez důvěry ve školní prevenci, což podporuje předpoklad souvislosti mezi nižší důvěrou v prevenci a slabší orientací v možnostech pomoci.

Vyhodnocení otevřené otázky

Otevřenou otázku zodpovědělo N = 169 respondentů. Odpovědi byly vyhodnoceny metodou obsahové analýzy, kdy byly jednotlivé návrhy seskupeny do tematických kategorií a vyjádřeny absolutní a relativní četností.

Table 7: přehled tematických kategorií odpovědí na otevřenou otázku (N = 169)

Kategorie / návrh opatření	Počet (n)	Podíl (%)
Kontroly a testy na OPL u žáků/studentů	58	34,3 %
Přednášky, osvěta a prevence závislostí	44	26,0 %
Hlídat prostory školy (chodby, WC)	12	7,1 %

Zlepšení komunikace metodiků prevence/preventistů se žáky	9	5,3 %
Zákaz nebo výrazné omezení OPL	8	4,7 %
Snížení stresu a podpora duševního zdraví	8	4,7 %
Posílení důvěry mezi žáky/studenty a školou	8	4,7 %
Kamerový systém ve škole	5	3,0 %
Zvýšení trestů za užívání/distribuci/nabídku	4	2,4 %
Kontrola drog v obchodech	4	2,4 %
Lepší školní kolektiv	3	1,8 %
Zvýšení cen OPL	3	1,8 %
Eliminovat rizikové/problémové žáky	3	1,8 %
Zviditelnění následků užívání	1	0,6 %
Zmírnění tlaku vrstevníků	1	0,6 %
Celkem	169	100 %

Odpovědi respondentů ukazují, že nejčastěji navrhovanými opatřeními k omezení výskytu drog ve škole jsou především **kontrolní a represivní mechanismy**, zejména **kontroly a testování na OPL** (34,3 %). Druhou nejčastější skupinu tvoří návrhy

zaměřené na **preventivní a vzdělávací aktivity**, především **přednášky a osvětu o závislosti a prevenci** (26 %). V menší míře se objevují opatření související s **dohledem nad školními prostory** (hlídání chodeb toalet – 7,1 %, kamerové systémy – 3 %) a dále návrhy zaměřené na **komunikaci a vztahové klima ve škole**, zejména zlepšení komunikace s metodiky prevence (5,3 %), posílení důvěry mezi žáky, studenty a školou (4,7 %) a podporou duševního zdraví a snižování stresu (4,7 %). Ojediněle respondenti uváděli systémová či vnější opatření, jako je kontrola drog v obchodech (2,4 %), zvýšení trestů (2,4 %), zvýšení cen OPL (1,8 %) nebo zmírnění tlaku vrstevníků (0,6 %). Celkově lze konstatovat, že respondenti nejčastěji preferují kombinaci **kontrolních opatření a preventivního vzdělávání**, zatímco intervence zaměřené na školní klima, vztahy a vrstevnické tlaky jsou zmiňovány méně často.

7 Vyhodnocení polostrukturovaných rozhovorů

Cílem realizovaných polostrukturovaných rozhovorů bylo analyzovat problematiku distribuce omamných a psychotropních látek mezi žáky a studenty ve městě Pardubice z pohledu odborníků, kteří se s touto problematikou setkávají v rámci své profesní činnosti. Rozhovory byly vedeny se školními metodiky prevence vybraných střední a základních škol, se zástupci Městské policie Pardubice, pracovníky neziskové organizace Semiramis a s odborníky z řad Policie ČR Pardubického kraje.

Zvolená metoda umožnila hlubší porozumění sledovaného jevu, zachycení souvislostí i zkušeností respondentů z jejich profesní praxe. Získaná data byla následně zpracována metodou tematické analýzy, z níž vyplynuly hlavní oblasti: výskyt a trendy užívání OPL, způsoby distribuce mezi žáky a studenty, rizikové faktory vedoucí k užívání a distribuci OPL, preventivní opatření realizovaná školami, postupy škol při záchytu OPL a bariéry prevence.

7.1 Výskyt a trendy užívání OPL mezi žáky a studenty

Na základě výpovědi respondentů lze konstatovat, že užívání OPL mezi žáky a studenty představuje dlouhodobě přítomný a odborníky reflektovaný jev, přičemž v posledních letech dochází spíše ke změně struktury užívaných látek než k dramatickému nárůstu počtu uživatelů. Respondenti se shodují, že vedle legálních návykových látek, jako je alkohol nebo nikotin, hraje významnou roli zejména užívání nelegálních tzv. nových psychoaktivních látek, především marihuany, kratomu a látek ze skupiny syntetických kanabinoidů.

7.1.1 Marihuana jako nejčastěji užívaná droga

Marihuana byla respondenty označována za nejčastěji užívanou nelegální látku. Ve školním prostředí se s ní metodici prevence setkávají opakovaně, přičemž její užívání je mezi některými žáky a studenty vnímáno jako běžná součást životního stylu nebo méně rizikové. Tato normalizace souvisí s nízkou mírou stigmatizace, relativně snadnou dostupností i přesvědčením některých mladých lidí, že marihuana pomáhá zvládat stres, zlepšovat psychický stav nebo podporovat soustředění. Respondenti současně upozorňují, že užívání marihuany se nevyskytuje rovnoměrně mezi všemi žáky a

studenty, ale častěji u těch, kteří mají zkušenosti s jinými návykovými látkami nebo se pohybují ve vrstevnickém prostředí, kde je užívání drog tolerováno.

7.1.2 Rostoucí výskyt kratomu a syntetických kanabinoidů

Významným zjištěním byl také rostoucí výskyt kratomu. Respondenti jej popisují jako látku, která se v posledních letech mezi žáky a studenty objevuje stále častěji, a to jak ve školním, tak v mimoškolním prostředí. Mladí lidé jej užívají především pro stimulační účinky, například za účelem zvýšení bdělosti, zlepšení koncentrace nebo zmírnění únavy. U starších studentů bývá spojován také se zvládnutím studijní zátěže. Specifikem kratomu je skutečnost, že jej řada žáků a studentů nevnímá jako drogu v pravém slova smyslu, což snižuje jejich vnímání rizika a podporuje experimentování. Respondenti však upozorňují, že i tato látka může při pravidelném užívání představovat významná zdravotní rizika a pro školy znamená nový preventivní problém.

Vedle marihuany a kratomu byl zmiňován také výskyt HHC a dalších syntetických kanabinoidů. Tyto látky jsou spojovány zejména se zvědavostí, experimentováním a vlivem vrstevníků. Jejich rizikovitost je podle respondentů umocněna snadnou dostupností a nejasným právním či společenským vnímáním.

7.2 Rozdíly podle věku a studijní fáze

Rozhovory dále ukázaly, že užívání OPL se liší podle věku a studijní fáze. Experimentování je nejčastější u žáků posledních ročníků základních škol a u studentů prvních a druhých ročníků středních škol, tedy v období, kdy dochází ke změně sociálního prostředí a zesiluje potřeba začlenění do kolektivu. U starších studentů se častěji objevuje užívání spojené se stresem, psychickou zátěží a snahou zvládat školní povinnosti. Užívání OPL tak není motivováno pouze zvědavostí, ale také sociálními a psychickými faktory.

7.3 Způsob distribuce OPL mezi žáky a studenty

V oblasti distribuce OPL respondenti shodně uvádějí, že ve školním prostředí nejde zpravidla o organizovanou trestnou činnost, ale spíše o neformální předávání látek v rámci vrstevnických vztahů. Distribuce probíhá převážně mezi spolužáky a známými, kteří jsou ve vzájemném osobním kontaktu. Nejčastěji se jedná o marihuanu, kratom a další psychoaktivní látky poskytované buď bezplatně, nebo za finanční či jinou

proti hodnotu. K předávání dochází zejména o přestávkách, před výukou, po jejím skončení nebo mimo areál školy, tedy v situacích, kdy je dohled pedagogických pracovníků omezený.

Důležitým zjištěním je, že primární zdroj OPL se ve většině případů nachází mimo školu. Žáci a studenti je získávají od starších osob, známých nebo dalších kontaktů mimo školní prostředí, přičemž škola se stává spíše sekundárním prostorem, kde dochází k dalšímu předávání. Distribuce má často příležitostný a experimentální charakter a nemusí být vedena pouze finančním motivem. Významnou roli hraje snaha sdílet zkušenost, posílit sociální postavení ve skupině nebo navázat a udržet vztahy. Nabídka OPL je přitom zpravidla směřována na osoby, které student zná a kterým důvěřuje, což snižuje pravděpodobnost odhalení.

7.4 Rizikové faktory vedoucí k užívání a distribuci OPL

Za klíčové rizikové faktory vedoucí k užívání a distribuci OPL respondenti označili především vliv vrstevnické skupiny, rodinné prostředí, nevyplněný volný čas a psychickou zátěž. Vrstevníci mohou podporovat experimentování i pravidelné užívání prostřednictvím sociálního tlaku a potřeby zapadnout do kolektivu. Rodinné zázemí je důležité zejména z hlediska dohledu, zájmu rodičů o dítě a celkové stability domácího prostředí. Riziko zvyšuje také nedostatek smysluplných volnočasových aktivit a u starších studentů rovněž stres, studijní tlak a únava.

7.5 Preventivní opatření realizovaná školami

Z rozhovorů vyplynulo, že školy v Pardubicích realizují řadu preventivních opatření, jejichž základem je primární prevence. Ta je ukotvena zejména ve školních preventivních programech a krizových plánech, které vycházejí z metodických doporučení MŠMT. Klíčovou roli zde hraje školní metodik prevence, jenž koordinuje preventivní činnost, spolupracuje s vedením školy, pedagogy, rodiči i externími institucemi a podílí se na řešení konkrétních případů.

7.5.1 Školní preventivní program jako základ prevence

Významnou součástí prevence tvoří besedy, přednášky a další vzdělávací programy zaměřené na zdravotní, sociální i právní důsledky užívání OPL. Tyto aktivity

jsou realizovány jak interně, tak ve spolupráci s externími subjekty, například s neziskovými organizacemi, školními psychology, krajskými metodiky prevence nebo městskou policií. Některé školy využívají také anonymní nástroje, zejména schránky důvěry, které umožňují studentům upozornit na rizikové chování bez obavy z přímé identifikace. Na vybraných školách se objevují i peer programy, v jejichž rámci jsou studenti zapojováni do preventivních aktivit vůči svým vrstevníkům. V případě zjištění rizikového chování školy pracují individuálně se studentem, komunikují s rodiči a podle potřeby zprostředkovávají odbornou pomoc.

7.5.2 Postup škol při záchytu OPL

Pokud dojde k podezření na užívání nebo distribuci OPL, školy postupují podle krizových plánů a metodických pokynů MŠMT. Prvním krokem bývá identifikace situace pedagogickým pracovníkem na základě změn chování, fyzických příznaků nebo oznámení od jiných žáků. Následuje individuální pohovor se studentem, zpravidla za účasti školního metodika prevence nebo výchovného poradce, jehož cílem je objasnit okolnosti a vyhodnotit závažnost situace. Součástí postupu je rovněž informování rodičů a snaha o společné řešení problému. V závažnějších případech škola spolupracuje s OSPOD, zdravotnickými zařízeními nebo Policií ČR, zejména tehdy, existuje-li podezření na distribuci nebo jiné závažné protiprávní jednání. Následná opatření směřují k prevenci opakování rizikového chování a mohou zahrnovat individuální práci se studentem, preventivní aktivity v třídním kolektivu i kázeňská opatření v souladu se školním řádem.

7.6 Bariéry prevence užívání OPL ve školním prostředí

Respondenti zároveň upozorňují, že účinnost prevence je omezována řadou bariér. Nejčastěji zmiňují nedostatek času a personálních kapacit, protože metodici prevence často vykonávají tuto činnost vedle plného pedagogického úvazku. Problémem je i omezená dostupnost školních psychologů a specialistů na prevenci závislostí. Další významnou bariéru představuje nedostatečná spolupráce některých rodičů, kteří problematiku podceňují nebo bagatelizují, což může výrazně omezit efektivitu preventivních opatření, protože škola nemá možnost ovlivnit chování žáka či studenta mimo školní prostředí. Respondenti poukazují také na omezenou dostupnost odborné péče a delší čekací doby, což komplikuje včasnou intervenci. Negativně je vnímána i

administrativní zátěž, nedostatečné finanční ohodnocení pracovníků prevence a někdy také nízká motivace samotných žáků a studentů ke změně chování.

7.7 Shrnutí analýzy polostrukturovaných rozhovorů

Na základě provedené tematické analýzy lze shrnout, že problematika užívání a distribuce OPL mezi žáky a studenty v Pardubicích má převážně neformální a skrytý charakter. Nejčastěji se týká marihuany, kratomu a dalších nově se objevujících psychoaktivních látek, jejichž užívání je mezi částí mladých lidí do určité míry normalizováno. Distribuce probíhá především v rámci vrstevnických vazeb a mimo přímý dohled školy, přičemž významný vliv mají sociální kontakty, rodinné prostředí, volný čas i psychická zátěž. Školy sice disponují preventivními mechanismy a krizovými postupy, jejich efektivita je však podmíněna personálními možnostmi, spoluprací rodiny a dostupností odborné podpory.

Závěr

Předložená bakalářská práce se zaměřila na problematiku distribuce OPL mezi žáky a studenty ve městě Pardubice. Hlavním cílem zhodnotit rozsah a podoby distribuce OPL na vybraných základních a středních školách, vedlejším cílem bylo posoudit účinnost stávajících preventivních opatření a formulovat doporučení ke snížení dostupnosti psychoaktivních látek mezi žáky a studenty. Tohoto cíle bylo dosaženo kombinací teoretického ukotvení problematiky a empirického šetření, které tvořilo anonymní dotazníkové šetření a doplňující polostrukturované rozhovory s aktéry praxe.

V rámci kvantitativní části byly identifikovány základní rozdíly základními a středními školami. U studentů středních škol byla zkušenost s užíváním OPL zjištěna u 33,2 % respondentů (92 z 277), zatímco u žáků základních škol u 11,4 % respondentů (9 ze 79), což potvrzuje vyšší míru zkušenosti s užíváním OPL u starší věkové skupiny. Současně data ukázala, že zkušenost s užíváním OPL souvisí se zkušeností s nabídkou OPL ve školním prostředí nebo jeho bezprostředním okolí. U studentů se zkušeností s užíváním byla nabídka OPL ve škole uváděna častěji než u studentů bez zkušenosti (32,1 % vs 18,4 %), obdobný trend se projevil i u žáků základních škol (33,3 % vs 10,3 %). Z hlediska „podob distribuce“ se jako klíčový ukazuje vrstevnický kontext nabídky – respondenti nejčastěji označovali jako zdroj nabídky starší studenty, následované lidmi mimo školu a kamarády, což podporuje závěr, že dostupnost OPL ve školním prostředí je výrazně ovlivněna sociálními vazbami a vrstevnickými sítěmi.

Výsledky zároveň ukázaly, že některé předpoklady je nutné interpretovat opatrně. Hypotéza, že uvedení vrstevnického vlivu jako motivu vede k častější zkušenosti s užíváním OPL, nebyla získanými daty podpořena – podíl zkušenosti s užíváním byl v rámci skupiny uvádějící vrstevnický vliv nižší než u skupiny s jinými motivy. To podle mého názoru naznačuje, že samotná deklarace motivu nemusí být spolehlivým prediktorem zkušenosti a že ve školním prostředí se více uplatňuje kombinace faktorů (dostupnost, vrstevnické vazby, školní klima, rodinné zázemí), než jeden izolovaný důvod.

Vedlejší cíl práce zaměřený na posouzení prevence byl naplněn zejména propojením dotazníkových výsledků s poznatky z rozhovorů. Prakticky významným zjištěním je souvislost mezi důvěrou ve školní preventivní program a orientací žáků a

studentů v možnostech pomoci: studenti bez důvěry ve školní prevenci častěji uváděli, že nevědí, na koho se obrátit v případě nabídky drogy. Z rozhovorů dále vyplynulo, že školy v Pardubicích postupují při záchytu nebo podezření na užívání/distribuci OPL podle krizových plánů a metodických postupů a v závažnějších situacích spolupracují s rodiči, OSPOD a Policií ČR; klíčovým cílem přitom není primárně represivní postih, ale ochrana zdraví a bezpečí žáka/studenta a omezení dalšího rizikového chování.

Za přínos práce považují především to, že téma distribuce OPL ve školním prostředí se ukazuje právně-bezpečnostní problém, ale i jako problém sociálních vztahů a fungování prevence. Výsledky lze využít zejména v praxi školních metodiků prevence a vedení škol, protože ukazují, že účinnost prevence nespočívá pouze v jednorázových aktivitách, ale v dlouhodobém systému: srozumitelných postupech, dostupných kontaktech na pomoc, důvěře mezi žáky/studenty a školou a v koordinaci s externími institucemi. Jako autor považuji za zásadní, aby preventivní opatření ve školách byla více „praktická“ – tedy aby žáci a studenti nejen získávali informace, ale zároveň reálně věděli, jak postupovat, komu se svěřit a že jejich oznámení bude řešeno citlivě a bezpečně. Právě tato každodenní funkčnost prevence podle mě rozhoduje o tom, zda se školní prostředí stane pro distribuci OPL méně dostupným.

Na závěr je vhodné uvést limity: výzkum pracuje s výběrem respondentů z vybraných škol a deklaratorními odpověďmi, které mohou být ovlivněny citlivostí tématu. Přesto se domnívám, že práce splnila cíle stanovené v zadání a přinesla využitelný soubor poznatků k pochopení podoby nabídky/distribuce OPL ve školním prostředí v Pardubicích i k formulaci prakticky zaměřených doporučení pro prevenci meziinstitucionální spolupráci.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. BUGBEE, B. A., BECK, K. H., FRYER, C. S. a ARRIA, A. M. *Substance use, academic performance, and school engagement among adolescents*. Substance Use & Misuse: 2019, roč. 54, č. 3. ISSN 1082-6084.
2. CAKIRPALOGLU DOBEŠOVÁ, S., CAKIRPALOGLU, P. *Sociální vliv a rizikové chování adolescentů*. Praha: Grada, 2025. s. 208. ISBN 978-80-271-3391-8.
3. JELÍNEK, J. a kol. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. Praha: Leges, 2022. s. 1424. ISBN 978-80-7502-637-8.
4. KABÍČEK, P., CSÉMY, L., HAMANOVÁ, J. a kol. *Rizikové chování v dospívání a jeho vztah ke zdraví*. Praha: Triton, 2014. s. 344. ISBN 978-80-7387-793-4.
5. KALINA, K. a kol. *Klinická adiktologie*. Praha: Grada, 2015. s. 696. ISBN 978-80-247-9792-2.
6. MIOVSKÝ, M. a kol. *Prevence rizikového chování ve školství*. Praha: UK 1. LF, Klinika adiktologie, 2015. s. 328. ISBN 978-80-7422-392-1.
7. NAKONEČNÝ, M. *Sociální psychologie*. Praha: Triton, 2020. s. 534. ISBN 978-80-7553-842-0.
8. NEŠPOR, K. *Adiktologie pro všeobecné praktické lékaře*. Praha: Dr. Josef Raabe s.r.o., 2019. s. 132. ISBN 978-80-7496-410-7.
9. NEŠPOR, K. *Návykové chování a závislost*. Praha: Portál, 2018. s. 256. ISBN 978-80-262-1357-4.
10. NOVOTNÁ, V. a kol. *Zákon o sociálně-právní ochraně dětí. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2022. s. 904. ISBN 978-80-7554-366-0.
11. STRAUS, J. a kol. *Kriminalistická metodika*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2006. s. 310. ISBN 80-86898-66-0.
12. VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie. Dětství a dospívání*. Praha: Karolinum, 2012. s. 536. ISBN 978-80-246-2153-1.
13. VÁLKOVÁ, H., KUČHTA, J., HULMÁKOVÁ, J. a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*. Praha: C. H. Beck, 2019. s. 616. ISBN 978-80-7400-732-3.
14. VÝROST, J., SLAMĚNÍK, I., SOLLÁROVÁ, E. *Sociální psychologie*. Praha: Grada, 2019. s. 759. ISBN 978-80-247-5775-9.

15. WHO ASSIST. Screeningový test na užívání alkoholu, tabáku a jiných návykových látek. Příručka pro využití v primární péči. Praha: Klinika adiktologie 1. LF UK a VFN, 2022. s. 72, ISBN 978-92-4-159938-2.

Elektronické zdroje

1. MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Situační prevence kriminality* [online]. Oficiální web Ministerstva vnitra ČR [cit. 2026-02-15]. Dostupné z WWW: <<https://www.mvcr.cz/clanek/situačni-prevence-kriminality.aspx>>.
2. NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOST. *Výroční zpráva o stavu ve věcech drog v ČR* [online]. Oficiální web drogy-info [cit. 2026-02-08]. Dostupné z WWW: <<https://www.drogy-info.cz/publikace/výroční-zprávy>>.
3. NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOST. *Mapa pomoci* [online]. Oficiální web drogy-info [cit. 2026-02-15]. Dostupné z WWW: <<https://www.drogy-info.cz/mapa-pomoci>>.
4. STATUTÁRNÍ MĚSTO PARDUBICE. *Akční plán na školní rok 2025/2026* [online pdf]. Oficiální web města Pardubice [cit. 2026-02-15]. Dostupné z WWW: <<https://www.pardubice.eu/data/files/da/23e/cac2c137d0519bb6580/7ff48bd7f8d91dfc/akni-plan-na-skolni-rok-2025-2026.pdf>>.
5. STATUTÁRNÍ MĚSTO PARDUBICE. *Školství* [online]. Oficiální web města Pardubice [cit. 2026-02-15]. Dostupné z WWW: <<https://www.pardubice.eu/skolstvi>>.
6. PSYCHIATRICKÁ NEMOCNICE HAVLÍČKŮV BROD. *Závislost na návykových látkách* [online]. Oficiální web Psychiatrická nemocnice Havlíčkův Brod [cit. 2026-02-08]. Dostupné z WWW: <<http://www.pnhb.cz/psychiatricke-texty/zavislost-na-navykovych-latkach>>.

Legislativní dokumenty

1. ČESKO. Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

2. ČESKO. Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.
3. ČESKO. Zákon č. 257/2000 Sb., o Probační a mediační službě a o změně zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů.
4. ČESKO. Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Ostatní zdroje

Kromě výše uvedených zdrojů byly při zpracování bakalářské práce využity následující materiály:

- ČESKO. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. *Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních*. Praha: MŠMT, 2010.

Seznam zkratk

APOD – A podobně

ATD – A tak dále

ČR – Česká republika

H – Hypotéza

MHD – Městská hromadná doprava

MŠMT – Ministerstvo školství tělovýchovy a mládeže

OPL – Omamné a psychotropní látky

OSPOD – Orgán sociálně-právní ochrany dětí

PMS – Probační a mediační služba

PČR – Policie České republiky

SROV – Srovnatelně

SŠ – Střední škola

THC – Delta-9-tetrahydrokanabinol

TRŘ – Trestní řád

TZ – Trestní zákoník

VO – Výzkumná otázka

ZŠ – Základní škola

Seznam tabulek a grafů

Seznam tabulek:

Table 1: Zkušenost s užíváním OPL dle typu školy	48
Table 2: nabídka drogy ve škole a zkušenost studentů středních škol s užíváním OPL.	48
Table 3: nabídka drogy ve škole a zkušenost žáků základních škol s užíváním OPL	49
Table 4: zkušenost s užíváním OPL podle motivu (N = 356).....	51
Table 5: důvěra ve školní preventivní program x znalost studentů, na koho se ve škole obrátit v případě, že je droga nabízena.....	52
Table 6: důvěra ve školní preventivní program x znalost žáků, na koho se ve škole obrátit v případě, že je droga nabízena	52
Table 7: přehled tematických kategorií odpovědí na otevřenou otázku (N = 169).....	53

Seznam grafů:

1: zdroje z nabídky OPL mezi studenty	50
2: zdroje nabídky OPL mezi žáky základních škol.....	50

Seznam příloh

Příloha 1: Dotazník pro žáky a studenty

Příloha 2: Polostrukturovaný rozhovor s odborníky na prevenci a závislosti

Přílohy 3: Polostrukturovaný rozhovor s příslušníky Policie ČR

Příloha 4: Polostrukturovaný rozhovor – Školní prevence užívání drog

Přílohy

Příloha 1: Dotazník pro žáky a studenty

A. Základní informace

1 Na jaký typ školy v současné době chodíš?

- Základní škola
- Střední škola

2 Jaký je tvůj ročník / třída?

- 8.
- 9.
- 1. ročník SŠ
- 2. ročník SŠ
- 3. ročník SŠ
- 4. ročník SŠ

3 Pohlaví:

- Chlapec
- Dívka
- Nechci uvést

4 Jaké je tvoje ekonomické zázemí (subjektivní vnímání)?

- Velmi dobré
- Spíše dobré
- Průměrné
- Spíše špatné
- Špatné

B. Zkušenosti s drogami

5 Setkal(a) ses někdy s pojmem „drogy“?

- Ano
- Ne

6 Užívá někdo ve tvém okolí drogy? (např. spolužáci, kamarádi)

- Ano
- Ne
- Nevím

7 Nabídl ti někdo někdy drogu?

- Ano
- Ne

8 Pokud ano, kde to bylo? (možno více odpovědí)

- Ve škole
- Cestou do/ze školy
- Na veřejném místě (park, zastávka aj.)
- Doma nebo u známých
- Jinde: _____

9 Vyzkoušel(a) jsi někdy nějakou návykovou látku?

- Nikdy
- Alkohol
- Nikotin (cigarety, vape)
- Marihuana
- Tvrdé drogy (kokain, heroin, pervitin aj.)
- Léky s omamným účinkem
(možno více odpovědí)

C. Distribuce drog ve školním prostředí

1 **0** Domníváš se, že je možné ve vaší škole drogy získat?

- Ano
- Ne
- Nevím

1 **1** Setkal(a) ses s tím, že někdo ve škole drogy prodává nebo rozdává?

- Ano
- Ne
- Nechci odpovédět

1 **2** Které místo ve škole považuješ za nejrizikovější?
(možno více odpovědí)

- Toalety
- Šatny
- Školní dvůr
- Chodby
- Jiné: _____

1 **3** Kdo podle tebe nejčastěji distribuuje drogy ve škole?

- Starší studenti
- Kamarádi
- Lidé mimo školu
- Nevím

D. Rizikové faktory a prevence

1 **4** Jak často se ve škole setkáváš s prevencí užívání drog?

- Často
- Občas
- Zřídka
- Nikdy
- Nevím

1 **5** Věříš, že preventivní programy pomáhají snížit užívání drog?

- Ano
- Ne
- Nejsem si jistý/á

1 **6** Jaké důvody podle tebe vedou mladé lidi k užívání drog?
(vyber max. 3)

- Touha vyzkoušet něco nového
- Tlak vrstevníků
- Problémy v rodině
- Únik od stresu
- Touha zapadnout
- Nedostatek volnočasových aktivit
- Jiné: _____

1 **7** Věděl(a) bys, na koho se obrátit, pokud by ti někdo nabízel drogy nebo bys měl(a) problém?

- Ano
- Ne
- Nejsem si jistý/á

E. Otevřená otázka

1 **8** Co by podle tebe mohlo pomoci omezit výskyt drog ve školním prostředí?
(volná odpověď)

Příloha č. 2: Polostrukturovaný rozhovor s odborníky na prevenci a závislosti

Téma: Prevence užívání a distribuce drog ve školním prostředí na území města Pardubic

Úvodní část rozhovoru

- Představení tazatele a účelu výzkumu.
  - Ujištění o anonymitě, informovaném souhlasu a možnosti kdykoli ukončit rozhovor.
  - Případné povolení audio záznamu.
-

I. Profesní zařazení a oblast činnosti

1. Jaká je Vaše profese a pracovní pozice v organizaci?
  2. Jak dlouho působíte v oblasti prevence návykových látek?
  3. Jaká je cílová skupina Vaší práce (věk, školy, region Pardubicka)?
-

II. Vnímání situace ve školním prostředí

4. Jak hodnotíte současnou situaci v oblasti užívání drog mezi žáky základních a středních škol v Pardubicích?
  5. S jakými druhy návykových látek se u dětí a mládeže setkáváte nejčastěji?
  6. Zaznamenáváte určité trendy nebo změny v posledních letech?
(věk, dostupnost, způsob užívání apod.)
-

III. Distribuce drog mezi mládeží

7. Máte informace nebo zkušenosti s distribucí drog ve školním prostředí?
  8. Jaké modely distribuce jsou dle Vašich zkušeností nejčastější?
  9. Existují rizikové lokality nebo školy v rámci Pardubic? (pokud lze sdělit)
-

IV. Preventivní činnost a spolupráce

10. Jaké preventivní programy nebo intervence v současnosti v Pardubicích fungují?
  11. Jak hodnotíte úroveň spolupráce mezi ZŠ, SŠ a institucemi jako jste Vy?
  12. Co školy podle Vašeho názoru nejčastěji potřebují?
-

V. Reakce na výskyt drog u mládeže

13. Jak postupujete v situaci, kdy se setkáte s užíváním drog žáky?
  14. S kým nejčastěji spolupracujete (OSPOD, Policie, rodina, škola...)?
  15. Jaké překážky v práci s mládeží vnímáte jako nejzásadnější?
(motivace k léčbě, dostupnost služeb, systémové limity...)
-

VI. Doporučení pro další vývoj prevence

16. Jaké kroky by podle Vás mohly zvýšit efektivitu prevence na školách?
  17. Co by město / kraj mohly udělat lépe v oblasti prevence a dostupnosti služeb?
  18. Máte návrh na legislativní, metodické či finanční změny?
-

Závěr

19. Je něco dalšího důležitého, co byste k tématu chtěl/a doplnit?
  20. Souhlasíte se zpracováním poskytnutých informací pro akademické účely?
-

Příloha č. 3: Polostrukturovaný rozhovor s příslušníky Policie ČR

Téma: Prevence užívání a distribuce drog ve školním prostředí

Úvodní část

- Představení tazatele, účelu výzkumu a zachování anonymity.
  - Ujistění o dobrovolnosti účasti a možnosti kdykoli ukončit rozhovor.
  - Souhlas se záznamem rozhovoru (pokud bude pořizován).
-

I. Identifikační a pracovní kontext

1. Jaká je Vaše pracovní pozice u Policie ČR?
  2. Jak dlouho se věnujete problematice drog / práci v terénu?
  3. Spolupracujete přímo se školami nebo preventivními programy? Jak často?
-

II. Vnímání situace ve školním prostředí

4. Jak z pohledu Policie vnímáte situaci s užíváním drog mezi mládeží ve Vašem obvodu?
  5. S jakými nelegálními látkami se u mládeže setkáváte nejčastěji?
  6. Zaznamenáváte změnu trendů (např. mladší věk uživatelů, nové látky)?
-

III. Distribuce drog mezi mládeží

7. Jaké způsoby distribuce drog ve školním prostředí jsou nejčastější?
  8. Kdo jsou typičtí distributoři? (žáci, starší vrstevníci, dospělí...)
  9. Jakým způsobem je distribuce nejčastěji odhalena?
-

IV. Policie a prevence ve školách

10. Jaké preventivní aktivity Policie ČR ve školách provádí?

11. Jak školní prevence podle Vás přispívá k omezení problémů?
  12. Podílí se Policie na tvorbě nebo konzultacích školních preventivních programů?
-

V. Spolupráce a postupy při řešení případů

13. Jak probíhá spolupráce Policie se školami, OSPOD či zdravotníky při podezření na užívání drog žákem?
  14. S jakými překážkami se nejčastěji setkáváte? (např. mlčenlivost žáků, neochota rodičů)
  15. V jaké fázi se obvykle Policie do případů zapojuje?
-

VI. Potřeby a doporučení

16. Co by podle Vás nejvíce pomohlo zefektivnit prevenci ve školách?
  17. Jaké nástroje nebo zákonné rámce by si Policie přála zlepšit?
  18. Máte doporučení pro vedení škol či samosprávu?
-

Závěr

19. Je ještě něco, co byste chtěl/a k tématu doplnit?
  20. Souhlasíte se zpracováním informací pro akademické účely?
-

Příloha č. 4: Polostrukturovaný rozhovor – Školní prevence užívání drog

Úvodní část rozhovoru:

- Představení výzkumníka a účelu rozhovoru.
  - Ujistění o anonymitě a informovaném souhlasu.
  - Připomenutí možnosti kdykoli odmítnout odpověď nebo rozhovor ukončit.
-

Identifikační otázky:

1. Jaká je Vaše pracovní pozice ve škole?
  2. Jak dlouho působíte na této škole / v oblasti prevence?
  3. Jaký je typ školy (ZŠ, SŠ, SOU, gymnázium apod.) a velikost školy?
-

Hlavní tematické okruhy:

1 Výskyt a vnímání rizikového chování

1. Jak vnímáte situaci v oblasti užívání drog mezi žáky na Vaší škole?
2. S jakými typy návykových látek se nejčastěji setkáváte?
3. Dochází podle Vás ke změnám v posledních letech (např. typy látek, věk žáků)?

2 Školní preventivní program

4. Jak je na škole nastavena primární prevence rizikového chování?
5. Máte školního metodika prevence / výchovného poradce? Jak spolupracujete?
6. Využíváte programy/dodavatele prevence zvenčí (Policie ČR, neziskové organizace)?
7. Jaké konkrétní rizikové faktory shledáváte zásadními v souvislosti s drogovou problematikou mládeže na Vaší škole (např. přístup pedagogů k problematice drog, volný čas žáků a studentů, rodinné zázemí apod.)?

3 Postupy při podezření či odhalení užívání drog

8. Jaká opatření a postupy škola volí v případech, kdy se objeví podezření na užívání drog či distribuci drog?
9. Máte nastavený systém spolupráce s rodiči, OSPOD či policií?
10. Jak probíhá následná práce se žákem?

Bariéry a potřeby školy

10. S čím se nejvíce potýkáte v oblasti prevence drog ve škole?
  11. Jaké vzdělávací či materiální zdroje Vám chybí?
  12. Co by podle Vás mohlo školám nejvíce pomoci v efektivní prevenci?
-

Závěrečné otázky

13. Je něco důležitého k tématu, co jsme nezmínili a chtěl/a byste doplnit?
  14. Máte doporučení pro zkvalitnění prevence v Pardubicích / ve škole obecně?
-